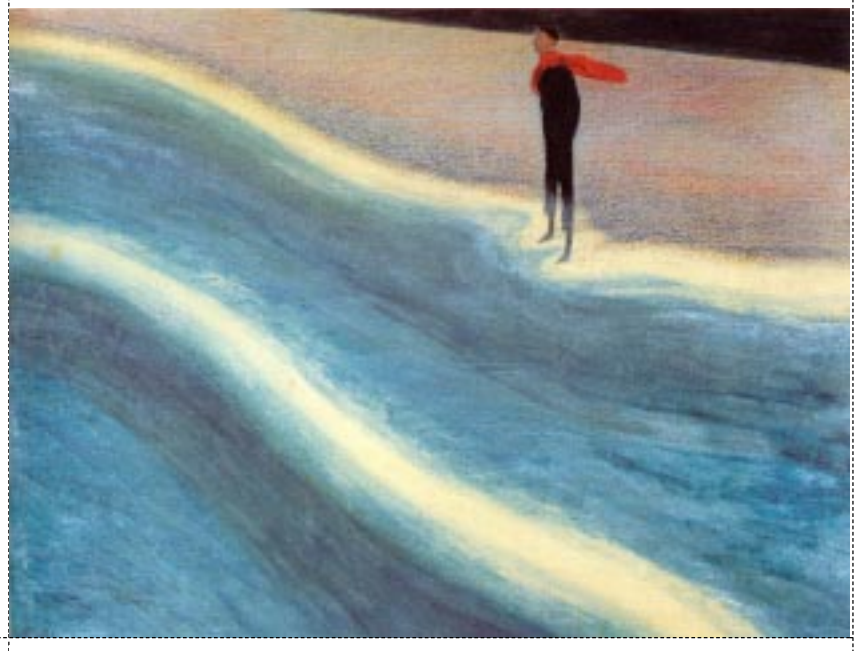

Konumlandırmalar

Ahmet Önel

altkitap anlatı

www.altkitap.com

anlatı

Konumlandırmalar

Ahmet Önel

altkitap - anlatı 6

Konumlandırmalar
Ahmet Önel

Kasım 2002

Yayına Hazırlayan: Yekta Kopan
Düzelti: Yekta Kopan
Tasarım: Faruk Ulay
Tasarım Uygulama: Murat Gülsoy
Kapaktaki Resim: Leon Spilliaert,
Jeune Homme A L'Echarpe Rouge, 1908

© 2002 altkitap ve Ahmet Önel

Yapıtın tüm yayın hakları saklıdır. Tanıtım için yapılacak kısa alıntılar dışında yayıncının izni olmaksızın hiçbir yolla çoğaltılamaz.

www.altkitap.com
editor@altkitap.com

Yazar Hakkında

Ahmet Önel 1952 yılında doğdu. 1975 yılında A.Ü. Siyasal Bilgiler Fakültesi'ni bitirdi. Aynı yıl kurulan AÇT'de (Ankara Çocuk Tiyatrosu) kurucu ve sanatçı olarak görev aldı. 1980-1987 yılları arasında profesyonel reklam metin yazarlığı yapan yazar halen Ankara'da yaşıyor ve radyo/tv için program metinleri yazıyor. Ahmet Önel bir kız babası.

Yazın ödülleri:

Sabahattin Ali Öykü Ödülü, "Matinede Mükremin", 1987, Cem Yayınları
Salihli Belediyesi Oyun Yazma Yarışması 1.lik, "Kırmızı Balkon"
Milliyet Gazetesi Yazın Ödülü (Tiyatro dalında) "Çaylaklar", 1988
Haldun Taner Öykü Ödülü İkincilik, "Sürpriz Konuklar", 1998, Öteki Yayınları
Nasreddin Hoca Gülmece Öykü Ödülü, 1989
Kültür Bakanlığı Oyun Yazma Yarışması 1.lik Ödülü, "Erteleme Oyunu", K.B.Yayınları
Kadıköy Belediyesi Oyun Yazma Yarışması, "Baton Ya da Baton", 2000, Mitos Boyut

Yayın:

Matinede Mükremin, Cem Yay., 1987
Küçük Bir Cinayet Girişimi, Cem Yay., 1988
İkinci Yaşamın Günlüğü, Gülmece öyküleri, Cep Yay., 1988
Sürpriz Konuklar, Öteki Yay., 2000
Kimse Kimseyi Kesmiyor, Gendaş Kültür, 2000
Erteleme Oyunu, Kültür Bak.Yay., 2000
Baton Ya da Baton, Mitos Boyut, 2001
Alabalık Üçlüsü, Gendaş Kültür, 2001

Sahnelenen oyunları:

Hoşçakal İstanbul, Çaylaklar, Sevgili Tiyatro, Kaşif-i Eyvah

Oyunlar:

Baton Ya da Baton, Çaylaklar, Kaşif-i Eyvah, Kırmızı Balkon, Biraz Mayonez Lütfen, Sevgili Tiyatro, Genel Prova, Karagöz'ün Yalnızlığı, Gecede, Erteleme Oyunu, Aldatma Üstüne Güldürü, Kültürevi, Yüzleşme Oyunu.

Özel Bir Metin

Yekta Kopan

Yalnızlığın bir gücü, bir de yasası var, diye konuştu usulca.
Gücünü başkalarında denemeye kalktığın an
yasayı da çiğnemiş oluyorsun!
***Konumlandırmalar**'dan*

Aşk. Mutluluk. Uyum. Uyumsuzluk. Ayrılık. İhanet. Hüzün. Kadın. Erkek. Sayısız edebi metne kaynak, bilimsel incelemeye neden olmuş konular. Karanlığa iten edebi metinler, karanlıkta kalan bilimsel incelemeler. Ruhu, büyüsü, kimyası bir türlü çözülemeyen bir konu. Kadın ve erkek. Belki de sorun, çözmek, bilmek, üstüne söz söylemek arzusundan kaynaklanıyor. Sadece bakmak yetmez mi? Bakmak ve öznel/özel olarak konumlandırmak.

Psikanalist Darian Leader'in bir çalışması sırasındaki ilginç tesbiti: İki buçuk yaşındaki biri erkek, biri kız iki çocuk geceleri pencerede bir kurt olduğunu düşünmekte ve endişelenmekte. Kurdun ne yapacağı sorulduğunda erkek çocuk kurdun onu yemek için geldiğini söyler. Kız çocuğun cevabı ise ilginç: "Gidip ona soralım." Belki aynı soruyu kendimize sormalı ve kendi cevabımızdaki "özel"i aramalıyız.

İtalyan sinemacı Ettore Scola'nın 1977 tarihli filmi Özel Bir Gün (Una Giornata Particolare) adının da andıracağı gibi bir günde, gerçekten de özel bir günde geçer: 8 Mayıs 1938 gününde. Bu gün Hitler'in Roma'ya gelip Mussolini'yi ziyaret ettiği ve İtalyan faşizminin büyük bir heyecanla gövde gösterisi yapmanın telaşında olduğu gündür. Romalıların heyecan içinde meydanlara koştuğu bu günde,

bütün sakinlerinden "arınan" bir binada, kapıcı kadını da saymazsak iki kişi kalır: Evli barklı, altı çocuk annesi Antonietta ve pasif bir anti-faşist olan, eşcinsel Gabriele. Bu özel gün, bu iki özel insanın, küçük dünyalarında kısa süreliğine olsa da yeni bir yaşamı tanımalarına, tatmalarına neden olur. Film faşizmin yükselişine eleştiride bulunurken, bir yandan da kadın-erkek ilişkisindeki buyurganlığa ve güce dayanan faşist zihniyeti gözler önüne serer. Sonuçta Hitler-Mussolini eksenindeki ideolojik faşizm tarihin karanlık sayfalarındaki yerini almıştır. Peki ya temelde insan ilişkilerindeki ve özelde kadın-erkek ilişkilerindeki faşist tavırlar?

Ahmet Önel Konumlandırmalar'da kısacık metinlerle bir başka deyişle kısa öykülerle (short short stories) gündelik sıkıntılara, sıradan yaşamlara ve özellikle kadın-erkek ilişkilerine mercek tutuyor. Her bir metin ele alındığında bu mercek güneş ışınlarını odaklayıp "yakacak" yoğunlukta durmuyor, gösterip geçiyor. Ama anlatının bütününde okurun merceği giderek kendi üstünde hissetmesine neden oluyor. Gitmeler, gelmeler, beklemeler, meraklanmalar, cevapsızlıklar, sevmeler, nefret etmeler ve konuşmalar… Ne kadar yabancı ve ne kadar tanıdık dedirten kısa metinler. Yazar "Hayatın izdüşümleri bu kısa metinler. Düşünce kırıntıları, algı fotoğrafları ya da gri yansımalar belki" diyor Konumlandırmalar'daki metinler için.

Konumlandırmalar, nice özel duyguyu, cevabı, günü gözler önüne seren, okur algısında yeniden şekillendiren "özel bir metin".

Konumlandırmalar

1

Ne kadar uzağa gidersem o kadar az şey alırım yanıma, dedi kadın. Öyle ki, bir daha geri dönmeyeceğimi bilsem kendimi bile götürmem!

2

Düşün! Hemen beş altı metre ötende sonsuz mavisiyle deniz uzanıyor ve sen bunu asla göremiyorsun. İşte tutsaklık bu.

Göremiyorsun belki ama farkındasın az ötendeki denizin ve bu sende binlerce deniz tanımı için yepyeni bir serüven başlatıyor. İşte şairlik bu!

3

Şüphe öğreti midir?

Bilmem, dedi çocuk. Bu konuda hiçbir şey okumadım.

4

İçimizden geldiği gibi davranıyoruz, diyor kadın. Bıkmıyoruz birbirimizden. Hem bıksan söylemez misin?

Söylerim, diyor adam. Hatırlasana, bir gün yalnız kalmak istemiş ve…

Telefon açıp söylemiştin binlerce kilometre öteden!

5

İşte bulunduğumuz yer, dedi genç adam haritada bir noktayı göstererek. Nereye gidersek gidelim adı konmuş bir noktada olacağız, dedi sonra da. Aradığımız şey ise yok oluş duygusu aslında. Yine de, bu duygu insanın kendini aldatmasından başka ne olabilir ki?

Belki bir başkasını da, diyor arkadaşı. Yola çıkmadan önce haritadaki tüm adların yerlerini değiştirmiştim!

6

Yalan söylemediğine emin olabilir miyim, dedi kadın.

Hayır, dedi adam. Emin olma! Çünkü sorduğun soru dürüst bir soru değil.

7

Hiç aklımda yoktun. İyi oldu böyle çat kapı geldiğin. Sevindim seni tanıdığıma. Uzun uzun konuştuk, eski günlerden söz ettik bir ortaklığımız yokken bile. Hesaplaşmadık, öfkelenmedik. Görüştüğümüze sevindik. Sonra gittin. Sıra bende. Bir başka gece ben deneyeceğim bir başka kapıyı tıklatma şansımı. İhtimal, kapıyı açan sen olmayacaksın. Ama ne fark eder!

8

Seyir defterin hiç olmadı. Belleğine güvendin. Onun, seni yalancı çıkarmasına izin vermek istemediğin için pekiştirdin coğrafyanı.

Kentin tüm yollarını biliyorsun. Bu dar yolların iki yanında yükselen terk edilmiş binaların belleğe kaydedilmiş birer tarihi var. Kafanda kurduğun apayrı bir ülkenin uç beyleri bu yapılar. Günlük turlamaların, zaman geçtikçe taş varlıkların yoklamasına dönüşüyor. Kimsenin bilmediği, fark etmediği bu görevi biraz da gururla yapıyorsun. Günün birinde eski kentle ilgili olarak kaba bir yerleşim planı gerekirse, duraksamadan üstlenebilirsin bu çalışmayı. Çevrende gördüğün sahipsizliğe bir tepki olsun diye de yapmıyorsun bütün bunları. Tat aldığın bir uğraşın sözcüklerle dile getirilmesindeki olanaksızlık engelleyebilir mi seni? İnsan yüzlerinde gördüğün kayıtsızlık, sahiplenme duygusunun kaynağı olabilir pekala. Sahiplendiğim şey zaman, diyebilirsin günün birinde. Yürürken kaldırdığım tozların tarihi bile kurcalıyor aklımı ve senin bakıp görmediğin burçlardaki her sancak, ben üflediğim için kıpırdıyor.

Seyir defterin yol alışlarınla yenileniyor. Her gün daha taze, daha coşkulu oluyor bu yenilenme ve yalnızca senin düştüğün tarihler, yine yalnızca senin sökebileceğin kodlarla yerlerini alıyorlar.

Son sayfan hiç olmayacak. Yol alışın hep sürecek çünkü. Kaldırdığın tozlarla paylaştığın bu doğru, bu güne kadar hiç yanıltmadı seni. Evet, yol almanın coğrafyası, yorgunluğudur tarihin.

9

Tüm olan biteni anlatıyorsun bana. Hiçbiri inandırıcı değil. Ancak inanmalıyım, anlatan sensin çünkü. Görüp anlattıkların ise yaşadıklarım.

10

Gitme zamanı, dedi adam. Kadının yanağına küçük bir öpücük kondurdu.

Sürekli terk eden biri olarak hatırlayacağım seni, dedi kadın. En çok bu anları paylaştık çünkü.

Ne güzel, dedi adam, kilometreleri çoktan geride bırakan varlığının güç duyulan sesiyle.

Hâlâ paylaşacak bir şeyimiz var seninle!

11

Nice eski sevgililerimi hatırladım da şimdi, dedi yaşlı adam kitaplığın hemen yanından.

Devam et, dedi karısı.

Bakışlarının tazeliğiyle karşılaştığım an, nasıl da unuttuğum aklıma geliyor cümlesini!

12

Küçükken hiç başaramadım bir uçurtmayı adam gibi uçurtmasını, diyorsun.

Uçurtma adam gibi uçurulmaz, çocuk gibi uçurulur, diyorum.

Her neyse, diyorsun. Uçuramadıktan sonra fark eder mi? Her seferinde burun üstü yere!

Çocukların koşturuşunu izliyoruz. İpler ve uçurtmalar birbirine dolanıyor. Yere çakılan şey umutlarımız aslında. Yukarıda kalmayı beceren ise çocukluğumuzun ta kendisi!

13

Cumartesi akşamı, gölde. Sal üstünü aydınlatan küçük meşaleleri hemen hatırlayacaksınız. Tıpkı yıllar öncesindeki gibi. Gelirken yanınızda bir ihtimal, unutulmuş eski bir dostu getirebilirsiniz. Unutsanız da, ona burada rastlamanız mümkün. Çünkü bütün çağrılılardan istedik bunu, hem eski bir dostunuz da size haber vermeyi unutmuş olabilir!

İçki ve mezemiz bol. Giyim zorunluluğu yok. Sizi aramızda görmek bizleri gerçekten hüzünlendirecek. Bu şansı verin bize. Siz de yararlanın lütfen. Kendimizden utanmanın tam sırasıdır diye düşünüyoruz.

Sizi tanımamız için bir şey yapın yine de. Yakanıza karanfil takıp komik olmayın. Eskisi gibi gülümsemeye ne dersiniz? Akşam sekizde. Biz oradayız. Bu kez olsun unutmayın, lütfen!

14

- Yokluğumda aradın mı beni?
- Yanımdayken aradığımdan daha fazla değil.

15

İki kişilik bir sahne oyunu.
Oyun süresince oyunculardan biri hiç görünmüyor.
Diğeri zaten geciken bir karakter.
Oyunu düşünmeyi yazıyorsun.
Yazmayı düşünmüyorsun.

16

Sessizce doğruluyorsun uzandığın yerden. Çay hazır mı, diyorsun.

Ben çayı çoktan demledim. Fındıklı keki dilimleyip masaya getirdim bile.

Sen gideceğini söylüyorsun. Sen sürekli değişensin kısacık tarihimde. Hoşçakal deyişini yarım yamalak duydum. Kapıyı yavaşça aralayıp çıktın. Ben senin bu olağandışılığını seviyorum işte. Sen ise, senden asla vazgeçmeyen, huysuzluğundan pes etmeyen bana şaşırıyorsun. Gidişin de bu yüzden. Tahammül edemiyorsun bana. Aslında rollerin yanlış dağıtıldığına yemin edebilirsin.

Pencere önündeyim. Rahat, huzurlu. Çayını karıştırıyorum.

Her an kapı çalabilir.

17

Bir samanyolu seyri için neler gerkir, diye konuşuyor hemen arkandaki masada oturan üç kişi. Koyu karanlık, diyor biri. Öyle ya, gökyüzü alemdir o sıra! Haklısın, diyor sözü alan. Kararında olmalı samanyolu, diye sürdürüyor. Süzülmeli bir uçurtmanın kuyruğu gibi, bakışının değdiği yerden ufkun tükendiği çizgiye doğru. O da yetmez, diyor üçüncüsü. Görmeyi istemek de önemli. Yoksa başının hemen üstünde akıl almaz oyunlar sunan gökyüzü şelalesi, sen görmek istemedikten sonra tüm evrene yakışır bir zeybek oyununa başlasa bile fark ettiremez kendisini.

Böyle bir konuşma geçmiyor arkandaki masada. Borsa üstüne kurulmuş ve kızışmış bir sohbet, kulağına çalınan.

Hayır, derdin; bütün bunlara ek olarak o hasır iskemlelerden biri de gerekirdi seyri daha bir kusursuz kılmak için, hani üstüne çıkıp bakınca daha yakın, daha pürüzsüz, daha net ve daha kimbilir neler neler görebileceğin umuduyla!

Samanyolu durağı senin ineceğin bir durak. Bir başka aracın alıp götürmesine izin vermeyeceğin, bir de.

18

Herkesin her konuda söyleyecek bir sözü var, ne garip, dedi elini yüzünde gezdirerek.

Kanımca bu oldukça can sıkıcı bir durum!

19

Neden burada durduk, dedi kadın.

Bunu öğrenmek için, dedi adam.

20

Bir eskimo kadar sevgi dolusun, dedi fısıltıyla.

Bu iyi bir şey mi, yoksa kötü bir şey mi, dedi yanındaki.

Bir kutup ayısı kadar temiz, dedi yine fısıltıyla.

Tek söyleyebileceği bu.

21

Aramızda önemli bir fark var. O da senin sen, benim ben olduğum!

Benzerlikleri say, diyorum.

Gereği kadar unutkanız, diyor. Kimi zaman, kimin kim olduğunu hatırlamayacak kadar...

22

Radyonun düğmesine dokundun. Barok teslim aldı odayı. Köşedeki sehpanın üstünde yıpranmış bir Cervantes. Arkasında, öyküsünü anlattığı o koca gövdenin sulardaki özgür yolculuğunu ahşapın üstünde örneklemeye niyetlenmiş efsanevi Beyaz Balina. Üçüncüsünü arıyorum! Dünyayı yorumlamak için her zaman için sacayağına gereksinim duyuldu çünkü, yoksa bu koca kütleyi nasıl ayakta tutabilirsiniz! Hamlet olabilir örneğin. Mann olabilir. Hiçbiri değil, diyorsun uzun kirpiklerini tam da yüreğime hedefleyerek. Dünyayı mutlaka koca ciltlerle yorumlamak zorunda mısın? Ya da, henüz tamamlanmamış bir kitabın peşine düşmeye ne dersin peki? Tamamlanmamış ya da kusurlu olması kaydıyla tabii! Aksayan bir şey, ilgi ve özeni hak etmiştir. Dahası korunmalıdır da. Kısacası, bizim zavallı ve yaralı dünyalarımızın sonu gelmez arayışlarının özünde nedense yarım bırakılmış olan, bir türlü tamamlanamayan bir beceriksizlik gizlidir. Kanımca yazılmakta olan bir kitabın son noktasının konulacağı anın karabasanı, belki de sacayağını tamamlayan en mükemmel yapıt olacak.

Düşünmeye değmez mi!

23

Dürüstlükle ilgili bir sohbet dürüst bir sohbet midir sence?

Kadına bir süre bakıyor adam. Yanıt vermiyor. Söyleyecekleri belki de tam olarak aklından geçenler olmayacak

24

Derse ara verdik. İsteyen bahçeye çıkabilir. Belki de, bahçedeki görkemli çınarın altında sürdürmeliyiz dersleri. Aklımız bahçede kalmaz hiç değilse. Ağacın üst dalındaki serçe yeni bir açılım sağlar tartıştığımız konuya. Yine ağaçtan kopup yeryüzüyle buluşmak için yolculuğa çıkmış bir kuru yaprak, birden aklımızı çelen o asıl soruya dönüşüp rahatsız edebilir bizleri. Asıl soru? Ah, bu dört duvar arasında ona ne kadar yaklaşabiliriz ki!

25

Rengarenk kalemleri var! Ütüden yeni çıkmış kolalı kağıtları! Herşey bir işarete bakıyor. Dünyanın en çılgın, en havai partisi başlayabilir. Ancak, öyle olmuyor. Hangi kaleme el atsa sonuç siyah beyaz.

Bu onun kusuru, dahası renksizliği ne yazık ki! İçinde tüm renkleri ayrıştıran bir tayf değil de, kırık bir cam gizli olmalı. Hani tüm renkleri kocaman bir gölgeye çeviren, acıtmaya hazır bir kırık cam!

26

Çıkamayız bu karın içinden, dedi sürücü. Avuçiçlerine sıcak nefesini üfledi ardından. Bekleyeceğiz artık. Bizi kurtarmalarını bekleyeceğiz! Yola çıkarken nasıl da şen şakraktı bu. Yol umurunda değildi. Zincir, çekme halatı gibi gereçleri aklına bile getirmemişti mutlaka. Şu an içinde bulunduğu çaresizlik yerini kolaylıkla öfkeye bırakabilir. Onu yola çıkaranlara, kaderine, dahası Yaradana söylenebilir. Ya bizler! Kendilerini, geleceklerini, projelerini.. şu sürücüye emanet eden bizler ne kadar zavallıydık! Evet, o koca ahmak tek seçici, tek belirleyiciydi elbette. Kolayca teslim olmuştuk. Çantalarımızda ışıltılı dünyalardan izlenimler barındıran parlak dosyalar da olsa durum değişmezdi. Bir sonraki adımın kararını o verecekti, evet! Sonunda, kenar çizgileri çoktan karın altında kaybolmuş olan yola dizildik. Gözlerimiz uzaktan görülecek olan far aydınlığına kilitlenmişti artık. Parmak uçlarımız çoktan sızlamaya başlamıştı.

27

Bir sigara uzat, diyor kadın. Gözleri kızarmış. Uykusuz olduğu belli. Tedirgin bir biçimde çevreyi kolluyor. Bekleyen bir kadın denebilir ona. Bekleyen ama vaz geçmeyen bir kadın. Israrlı! Biliyorum, yeyüzüne konuk olduğu o ilk andan, ilk halkadan beri güçlüydü kadın. Yaşama sıkı sıkıya sarılırdı ve asla vazgeçmezdi! Karşımdaki şu son halka da doğruluyor bunu. Dağılan ise ben oluyorum. İlk halkadan beri hep zayıftım. Her an dağılmaya hazırdım! Biz erkekler dağınıklıkla özgürlüğü nasıl da karıştırırız zaten!

Sigarayı uzatıyorum. Kendimi de.

28

Sessizce geldin ve katıldın aramıza. Sesini çok sonra duyduk. Gövden daha da sonra dokundu gövdelerimize. Sözcük seçiminde gösterdiğin özen, gülüşündeki belirsizlik, ama en çok da düşüncelerindeki aykırılık dikkatimizi çekmişti. Sonra o en gürültücü halimizle terk ettik senin yurdunu. Şimdi yine yalnızsın belki ama yanında sana sadık bir tedirginle dolaşıyorsun, eminim.

Rüzgarın ise hep aramızda olacak.

29

Her zamanki gibi mi?

Ve her zamanki kadar!

Limonun aroması burnunun kılcallarına ulaştı bile. Uzaklardan bildik bir müzik. Hemen yanındaki kırmızı tabureyi sert bir hareketle çeviriyorsun. Kırık bir plak, dönen bir tabure ve yakın geçmişten belli belirsiz renkler..

Her zamanki gibi mi?

Belki hiçbir şey kadar!

30

Yazdıklarını okudum ve bize ait şeylerden söz etmediğini gördüm, dedi kadın.İyi ama nasıl olur da birlikteliğimizden dem vurduğunu söyleyebilirsin?

Birlikteliğimizden söz etseydim, o artık bize ait bir şey olmazdı, dedi adam. Yazılmış, bir kenara çiziktirilmiş herhangi bir notla aynı sonu paylaşır, yani ertelenirdi! Oysa ben tek sözcük olsun yazmadım bu konuda ve sen şimdi hesap sormak için kapımdasın!

Sahi, şimdi konuşmaya ne dersin?

31

Yeni yerler görmek ne güzel, diyor arka koltuktaki. İnsanın içi yaşam sevinciyle doluyor. Keşif duygusu buna benzer bir şey olmalı. Yeni yerler... diyorum alçak sesle. Ne var ki, bu geçtiğimiz bölgeyi daha önceden görmüştüm.

İnsanın önceden tanıdığı bir yerden geçmesi ise tam bir düş kırıklığı aslında!

Söylemiyorum bunları. Pencereden, giderek seyrekleşen yeşile, kirlenen maviye bakıyorum.

32

Yeni bir şeyler yazmak istiyorum ama hiçbir şey gelmiyor aklıma, diye konuşuyor.

Evet, para veriyor içinde bulunduğumuz büroya. Apartman ödentisi, elektrik su.. Sahi, çay içsek mi! Mutfağa geçiyor söylenerek. Anlaşılan geç ödediği su parası çeşmenin yeniden şakımasını sağlamamış henüz. Söyleniyor. Hayır, evde becerebilse böyle ikinci bir mekana da gerek yok ama, gelen gidenler, çocuk ağlamaları çıldırtıyor onu. Oysa yazıyı seviyor. Dahası, bir din gibi kabullenmiş. Ne ki, vecibeleri konusunda çaresiz bir günahkar şu an! Çırpındığını fark ediyorum. Bütün bunları yaz en iyisi, diyorum. Belki de yazarken yazarken, aslında yazmanın hiçbir güç taşımadığını itiraf edersin kendine. Dahası, yazdıklarını kaldırıp atarsın bile. Gogol gibi yakmaya kalkarsın ve.. Gülümsüyor. Kendisiyle eğlendiğimi düşünüyor belki de. Yüreklenince dile getiriyor aklından geçenleri. Bütün bunlar ayinin bir parçası biliyorsun, diyor. Düzenli bir ev, anlayışlı aile bireyleri, akan musluklar ve yolunda giden her şey... Yazmamak için bundan daha güzel bir fotoğraf olabilir mi? Yanıtlamıyorum elbette. Aynı gemideyiz ve gemimiz iyi ki su alıyor!

33

Kimi zaman aramaktan yoruluyorum ve buluvermenin kolaycılığına teslim ediyorum kendimi. O anları bilemezsin! Çünkü bir adres, bir telefon numarası, bir tarif... bir soru işareti bile değilsin. Bunları bir kağıda yazıyorum önce, sonra da kağıdı bir güzel katlayıp uçurtmaya çeviriyorum. Gökyüzü seni bekliyor.

34

Hayattan soğudum, diye konuşmaya başladı küçük masamızın kenarına ilişir ilişmez. Hayattan soğuttular daha doğrusu, diye sürdürdü. İşe gitmek istemiyorum. Karıma dokunmak, çocuğumla konuşmak, kitap dergi filan karıştırmak istemiyorum.

Hayattan soğuma hali demek! Henüz bilebildiğim bir şey değil bu. Ona dokunuyorum, onunla konuşuyorum ve aklından geçenleri okumaya çalışıyorum. Hızla gözlerini kaçırıyor.

35

Bir Eskimo'yla mektuplaşıyorum diye başladı söze . İlgilendi karşısındaki. Neler yazıyorsunuz birbirinize merak ettim doğrusu, dedi. Yazdıklarımdan çok yazmayacaklarımdan söz etmek isterim, diye yanıtladı genç kız. Sıcak geçen yaz günlerini konu edemem örneğin. Görmeyen birine Kandinsky'den dem vurmaya benzer bu. Ancak duyguların bize en yakışanından, insan sıcaklığından elbette söz edebilirim. Soğuğun sonsuz coğrafyasında beni anlamaya çalışan bir yüreğin varlığı belki de bölgedeki tüm buzullar için tehdit oluşturabilir!

36

Kısa süren dostluğumuza rağmen çok şey bırakmışsın bende. Şey demenin kolaycılığına kaçtım sanırım, ama onları sıralayabilirim de. Kendimi sevmeyi, tartmayı ve fark etmeyi öğrenmişim en azından. Acı çekmeyi daha sonra, sen ortadan kaybolunca öğrenecektim. Evet, ders biter, öğretmen gider! Çekip gitmen başarılı bir öğrenci olmamın ödülüymüş anlaşılan.

37

Zamanı geldiğinde açarsın, diyor zarfı uzatırken. Duraklıyor. Hayır, kararlı. Gözlerini asla kaçırmadan bakıyor karşısındakinin gözlerine. Adam zarfı alıyor. Elinde nasıl bir ağırlık. Zamanı geldiğinde, öyle mi? Beni arayacağın, yokluğumu gerçekten hissedeceğin o gün.

Zarfın içinde hiçbir şey yok, yemin ederim! Bu beraberlikte sorun denebilecek hiçbir şeyin olmaması gibi tıpkı.

38

Bu bir soygundur, diye dalıyor odaya. Donup kalıyoruz. Taşıdığı tabancanın, evet her zaman söylendiği gibi soğuk bir yüzü var gerçekten. Masaya yaklaşıyor. İçi kuruyemiş dolu çukur tabağa hızla daldırıp çıkarıyor minik elini. Sonra da ışık hızıyla sıvışıyor. Bunlara istemenin adabını öğretemedik, diyor babası. Daha doğrusu; istemenin inceliğinden çok, elde etmenin gücüyle donanmak istiyorlar.

Kanatları ardına kadar açık küçük pencereden ufka doğru bakıyoruz. Hayatı koparmaya çalışan çocuk çığlıkları dolduruyor odayı.

39

- Beni saklar mısın sahiden?
- Önce suçsuz olduğuna inanmalıyım.
- Suçsuz değilim. Yoksa saklanmaya kalkışır mıydım?

Kadın yanıt vermiyor. Suç, suçlu, saklanmak, yasalar, yakalanmak, ürperti, tedirginlik ve karanlık... Belki az öncesine kadar hiçbiri yoktu hayatında. Emin olduğu bir şey vardı oysa, bu adamı seviyordu evet. Şu anda yanıtını öğrenemediği bir şey daha var işte. Kendisini hiç tanımıyor!

40

Hayatın kontrolundan çıkmış olması duygusu rahatsız etmez mi seni?

Elbette, dedi adam. Eder mutlaka, ancak durumun bu noktaya gelmesine asla izin vermem.

Söz konusu olan senin hayatınsa dediğin doğru olabilir, dedi kadın. Ne ki, önemsediğin birinin gözünün önünde ve göz göre göre kontroldan çıkmasına tanık olmak canını sıkmaz mı?

Bilmiyor adam. Düşünmek istiyor belki de. Gücünün sınırlarını öğrenmek istiyor. En önemlisi de, bu sınavla karşı karşıya kalan hayata bir parmak değimi yakın olma isteği! Belki de kontrol altında tutamayacağı tek güç bu olacak.

41

Süpermarketin büyük kapısında karşılaşıyorlar. Nefret ediyorum diyor kadın, önündeki taşıyıcı aracı özensiz itelerken. Bu marketlere girmekten, ürün seçmekten ve kasa önlerinde dakikalarca beklemekten nefret ediyorum. Gülümsüyor sonra. Yine de zaman zaman hoşlukları olmuyor değil tabii! Örneğin şu anda olduğu gibi. Yıllardır görmediğin bir arkadaşına rastlıyorsun. Sahi, nerelerdesin sen? Bir an ne söyleyeceğini bilmiyor diğeri. Buralardayım.. diye kekeliyor. On altı yirmi arasında dört numaralı kasada. Bana uğra istersen. Belki bir iki laf edebiliriz.

Yelkovanın akreple sonsuz yarışı sürüyor.

42

Yalnız olmayı çok mu seviyorsun?

Bilmem, dedi adam. Kitabı ters çevirdi, sonra da koltukta geriye doğru kaykıldı. Bir sohbet öncesi. Yapacağı her davranış acemice olabilir şu an.

Yalnızlığın nasıl bir şey olduğunu anlatmanı isterdim, dedi birincisi.

Anlatabilirim, dedi adam. Ama bilmem hiç konuşmayan birinin karşısında saatlerce bekleyebilir misin?

43

Televizyonu ne zaman kapatmayı düşünüyorsun, diye sordu annesi.

Uzaktan kumandayla hayatı değiştirebileceğim zaman, dedi çocuk. Zamane.

Zeki, dikkatli ve hazırcevap.

44

Veda gecesinin üzerinden tam yedi yıl geçmiş, dedi kadın.

O günden beri hiç görüşmedik, dedi adam.

Peki şimdi nasılsın, diye sordu sonra da.

Yedi yıl öncesinden daha kötü olduğum söylenebilir, dedi kadın.

Belki bir veda gecesi daha gerekiyor, dedi adam. Sıkıntıları, inatlaşmaları ve yalnızlıkları uğurlamak için.

Çok çok özel bir gecenin hemen öncesi.

45

Geceyarısına doğru bir kitabın kapağını araladın. Şansına küs! Fransızca bir kitap bu. Tek sözcük anlamazsın! Yine de, alışıldık hareketlerle şöyle bir geziniyorsun sayfaların arasında. Son sayfayı buluyorsun. Derken, son cümle. Sanki tüm kitabı özetleyen bir cümle bu. Bir de anlayabilsen! Sehpanın üstündeki saat yeni günün başladığını haber veriyor. Kitabı kapatıyorsun. Eski günün son çeyrek saatini dilinden anlamadığın bir kitapla oyalanarak geçirdin. Evet, okuyamasan da yordu seni. Düşündürdü. Nice sorular açtı ve pişmanlıklarına yenilerini ekledi. Yeni günün ilk üç dakikası için hayli büyük bir kazanç!

46

Beni asıl üzenin ne olduğunu öğrenmek ister misin, dedi yaşlı adam yatakta bir yandan diğer yana zorlukla dönmeye çalışırken. Ölüm hayatı değil asıl dostluğu tüketiyor, farkındayım bunun.

Yatağın hemen yanına ilişmiş olan genç adam bir şey söylemedi.

47

Baudelaire'in insanın içini ürperten cümlesini okuyorum: Anlayabileceğim tek siyasal eylem ayaklanmadır.

Ne ekleyebilirim! Kitaptan başımı kaldırıyor ve leke içindeki duvara bakıyorum… Her bir sarı leke tek çözüm şiddet, tek kurtuluş cinnet diye bağırıyor sanki!

48

Benimle konuşmak istemezsin...

Bir şey söylemiyorsun!

Benimle sevişmek...

Öpmüyorsun bile!

Benimle kavga ediyorsun, en çok bu!

En kolayı belki.

Keşke yeniden deneseydik, diyor adam. Söylediğinin hiç bir anlamı yok. Biliyor bunu. Her sözcüğü, zaten başlamamış o cümlenin en başına kadar gidip gidip geri geliyor...

49

Önce iki araba kötü biçimde çarpıştı. Sürücüler hışımla indiler araçlarından ve kavga etmeye başldılar. Az ötede üç beş kişi toplanmıştı.Büyük bir şangırtı koptu birden. Bir kamyonet giyim mağazasının vitrininden içeri girmişti. Sürücüsü kazaya bakarken dalgaya düşmüş olmalıydı. Cam kırıkları kapladı ortalığı. İlk kazanın aktörleri işin başındaki kadar hırçın değillerdi şimdi. Kartvizit değiş tokuşu yapıyorlardı. Kamyonetin parçaladığı bir erkek mankenin kolu uzun saçlı bir delikanlının elindeydi şu an. Bir yandan kolu havada döndürüyor, bir yandan da yanındaki kızlara bağıra çağıra bir şeyler anlatmaya çalışıyordu. İçinde trafik görevlilerinin bulunduğu resmi araba siren çalarak kalabalığı yardı ve olay mahaline geldi. Görevlilerden genç olanı arabadan inmeden önce bir süre dışarıya baktı. Ne çok iş bekliyordu kendilerini. Kağıtlar karalanacak, telefonlar edilecek, komutlar verilecek, ifadeler alınacaktı...

Saat üçü yedi dakika geçiyordu. Çocuk meydandaki büyük saate baktı bir süre. İlk dersi çoktan kaçırmıştı. İkincisini ise meydandaki kargaşanın tam ortasında yakalamıştı ama bunun ayırdında değildi tabii.

50

Uzun yalnızlık günlerinin başlamasına içiyorum, dedi aynadaki görüntüsüne bakarak. Görüntü yanıtlamadı onu. Elindeki kadehi ağzına götürmekle yetindi. Tahammül edilmez birisin sen... diye bağırdı adam. Duyarsız, sıkıcı ve insana öfkenin kırk çeşit tarifini yaptırabilen biri! Uzun yalnızlık günleri derken nasıl da yanıltmıştı kendisini!

51

Ötede bir iki genç. Denizin içinde ilerleyen kum tepeciğin başladığı yerde. Bir tanesi, açıktan geçen büyük gemiyi işaret ederek bir şeyler söylüyor diğerlerine. Koyu sessizlikte sözcükleri dağılıyor. Belki bir öykü kurdu ve onu özetleyiverdi ayaküstü. Düşünsenize, hep birlikte bir göz kırpması gibi geçip giden şu geminin güvertesindeyiz. Çevremizde güzel, ışıltılı kızlar dolaşıyor. Uzaktaki sahilin yeşil kuşağına bakıp çocukluğumuzun geçtiği o küçük kasabayı hatırlıyoruz. Biri topuğundaki cam kesiğini gösteriyor. Nasıl olduğunu anlatmaya başlıyor ardından. Gülüşüyoruz. Rüzgar çıkıyor birden. Aldırmaksızın şezlonglarımıza uzanıyoruz. Çok çok uzakta, denize kafa tutan bir kum tepeciğin üstüne tünemiş bir iki genç bizlere el sallıyor.

Ben ise bütün bunları, düşleri ve öyküleriyle birlikte daha da uzaktan, bir başka ulaşılması zor tepeden izliyorum. Taşrada geçen çocukluklar, özlemler, şehvetli kahkahalar ve denize dağılan çığlıklar, kalıcı bir yer edinmiş cam kesiğiyle birlikte, ileride yazacağım uzun bir öykü için kağıt kenarına çiziktirilmiş notlara dönüşüyor. Kumlar kaymaya başlıyor. Serüven gürültüyle sarsılıyor. Sonrası, topuğumda ince bir sızı.

52

Efsane, denize açılan
Üç gemiyle başladı...
Philip Larkin

Sınırları belirle diyor, inatçı ihtiyar. Sınırlarını çizebildiğince, hasılı hayal edebildiğince sana bağışlayacağım toprağımı. Evet, kuzgun bakışlarıyla, kartal burnu ve çizgi ağzıyla uzağa, çok uzağa bakıyor. Onlarca yıl, milyonlarca kılıç şakırtısı ve belki binlerce ölüm! Bütün bunlar bir başka düşlemin bedeli olarak avcunun gölgesinde, kavrayışının gücünde gizleniyor olmalı. Genç adam bilemiyor ne diyeceğini. Ah! Bana kimse bütün bunların karşılığında ne ödeyeceğimi söylemedi bu güne kadar diye düşünüyor. İnatçı ihtiyar her şeyi okuyor, bir bilge çünkü, bu yüzden ısrarla bakmayı sürdürüyor genç adamın gözlerine. Toprağın kanıyla birlikte büyüdü. Damarlarında kurtçuklar geziyor ve şu genç adam hiçbir şey bilmiyor! Limanda demirleyen gemilerde giderek artan bir huzursuzluk. Fırtına kendini ele veriyor.

53

Plaja iniyor, kalabalığın içine. Yine de gözlerden ırak bir köşe bulmayı beceriyor. Kıyıya çekilmiş bir sandalın gölgesi. Gözlerini yumup çevresindeki seslere kulak kabartıyor. Her zamanki oyunu oynayacak. Seslerden birinin peşine düşecek ve iyiden iyiye yoğunlaşacağı bu sesin sahibine bir yüz çizecek. Söyleşi tarzından, gülme biçiminden, sözcük seçiminden ve sesin yorgunluk derecesinden yola çıkarak gerçekleştirecek bunu. Eğlenceli bir oyun olduğunu düşünüyor. Kendi kendine gelişen tek kişilik masum oyunlardan biri. Yine de, o gün, bu oyunun sürekli kaybeden yarısında yer aldığını fark ediyor. Seçtiği sesleri düşlediği yüzlerle asla buluşturamıyor. Dahası, yine o gün gözlerini açtığında, hiç konuşmayan birinin yüzünü ele geçirmeye hazırlanan çok sayıda insanın kendisini kuşatmış olduğunu görüyor.

54

Sesler ele geçiriyor dünyayı, diye sızlandı ihtiyar. Düşmemiş hiçbir kale yok. Nereye gitsek kirlenmiş yüzlerimizi yanısıra taşıyoruz. Henüz ele geçmemiş bir köşeye sığınmak istediğimizde bile, heybemizdeki saklı gürültüden habersizmiş gibi davranacak kadar da yüzsüzüz.

Seni rahatlatacak bir şeyler söylemek isterdim, dedi kadın, sigarasını ikinci kez yakmaya çalışırken. Ne var ki, belki de sesimde huzurlu bir yan bulamayacak ve düşen bu son kalenin hüznüyle iyiden iyiye yaralanacaksın.

Konuşmak belki susmak. Asla tersi değil, diye mırıldanıyor ihtiyar.

55

- Kantinden alınacak bir şey var mı?

- İki kutu soğuk bira al. Belki patlıcan kızartırım.

- Tamam, dedi delikanlı. Belki patlıcan, mutlaka bira. Kötü bir koku, iyi bir sohbet umudu ve saatte üçyüz kilometre hızla uzaklaşma güzelliği yalnızlığımızdan. Bir kutu da bunun için.

Sıcak amansızdı!.

56

Bir yazarı tanımak, ona dokunmak, onunla konuşmak ve insan yanıyla yüz yüze gelmek onu tüketmektir, dedin. Düşündüm. Neden olmasın! Dört yıldır birlikteydik ve artık hiçbir kitabımın kapağını aralamıyordun.

57

- Yaşlanınca ne yapacaksın?

- Belki çok şeyden vazgeçeceğim, dedi adam. İhtimal spor yapmayı bırakacağım. Okumayı da. Daha az gezeceğim. Daha az içeceğim. Daha az uyuyacağım. Ancak seni bırakmayacağım, dedi sonra da.

Bütün bunlar boş sözlerdi tabii. Adam, sevdiği kadınla birlikteyken yaşlanmanın olanaksız olduğunu iyi biliyordu.

58

Gün bitimi. Kuşları izliyor. Güneşi uğurluyorlar. Onu son kez uğurluyorlarmış gibi çırpınıyorlar. Küçük beyinliler, diyor adam. Güneşin gerçekten geri gelmeyeceğini sanıyorlar belki de. Panikleri bundan elbette. Ama, iyi ki kuş beyinlilerden değil miyiz! Belki bütün sevgililer gibi. Görünmez kanatlarımız, pır pır eden yüreklerimiz ve o bizi var eden yitirme korkumuzla küçük beyinlerimizi avcumuzun içinde pervasızca gezdiriyoruz.

59

Bir iki gündür evden çıkmıyorum, dedi telefonda. Sokaktan ürküyormuş. En çok da hoyrat tavırlardan. Alışmalısın, diyorum. Olduğu gibi kabullenmelisin dünyayı. Gerekirse, bir yere kadar sen de hoyrat olmalısın. Evet, bunları da söylüyorum kendi hoyratlığıma izin verdiğim ölçüde. Yanıtlamıyor. Ürkek bir konuşmanın ardından ürkütücü bir sessizlik. Beni korkutan da bu olmalı. Bir iki gün eve dönmemeliyim.

60

Bütün bölgelerde yoğun yağış var, dedi kadın telefonun sesini kısarken. Bütün bölgeler dediğine emin misin, dedi adam kitabından başını kaldırmadan.

Başını kaldırsaydı, dahası yüzüne baksaydı, evet yağmur duasından umudu kesmiş bir çift fersiz gözle karşılaşacaktı.

Doğru. Yağışlar mevzii!

61

Hâlâ seni özlüyorum!

Şaşırarak söyledin bunu.

Ve tadını çıkararak. Üstüne alındın mı bilmem ama, kendime şaştığımı da söylemeliyim. Evet, bu arzunun kaynağında yok etme güdüsü gizlidir belki. Senden yola çıkarak enkazımın üstünde kendimi bir kez daha kuruyorum.

62

Herşey iç içe ve anlamlı olabilir mi gerçekten! Bir yazar, bir başka yazarın üretimiyle ilgili yazdığı bir değerlendirmede söylüyor bunları. Hayır, diyor diğer yazar. Ben öncelikle her bir şeyin bir diğerini dışladığını gözlemlediğim için yazmaya başladım. Yazdıkça anlamda boğulup anlam dışına ulaşmanın rahatlığı ise beni yeni ve başka yazılara itti sonuçta.

63

Aşkta teslimiyet var mı, diye sorduğunu hatırlıyorum. Dostluğumuzun bir hayli ilerlemiş olduğu günlerden birindeydi. Bildiğim bir şey, teslimiyette aşka yer olmadığı, demiştim. Kolay kabul gören her model aşkın ülkesini kirletir çünkü. Kirli bir aşığım ben, diye gülümsemiştin bunun üzerine. Evet, tartmış, seçmiş, dahası kirlenmeye rağmen beraber olmayı göze almıştın. Yakın tanığıydım.

64

- Kendi gerçeğini kurcalar mısın bazen?

- Kendi saatimi kurarım daha çok!

- İkisi de yanıltır, biliyorsun.

- Yanıltır, doğru. Ancak düşün ki, yanılgı yeni bir ayar için uyarır insanı. Kendisinin peşine düşen birine her an ve hiç tereddüt etmeden "işte tam zamanı" demekten daha iyi bir uyarı olabilir mi!

65

Anlaşalım, dedi adam, zor olanı yapalım. Daha çok konuşalım, daha fazla titizlenmek için zorlayalım kendimizi.

Anlaşmanın muradı hayatta kalmaktır çünkü diye sürdürdü. Açıktan geçen gemilere baktı. Sigarayı söndürdü ve elli yıllık tarihini ilkeleriyle birlikte kül tablasında ezdi.

66

Savaş çıkmış, diye bağırarak odaya daldı büyükbaba. Haberin dehşetinden çok, benzer bir durumun en az altmış yıl kadar öncelerde onda yeşerttiği duyguları yaşadığı belli oluyordu. Savaş çıkmış! Düşünebiliyor musunuz, dünya şirazesinden çıktı. Bir şeyler yapmalıyız. Hemen bir şeyler yapmalıyız!..

Anlaşmışlar, diye odaya sıradan bir giriş yaptı torun. Sesinde heyecan, davranışlarında olağanüstülük yoktu. Sanki yenişemeyen iki futbol takımının penaltılarla işi bitirme kararından söz ediyordu. Anlaşmışlar evet, savaş şimdilik iptal! O zavallı ülkeyi de sırayla sömüreceklerdir bundan böyle.

Büyükbaba koltuğa yığılıyor. Rahat bir nefes. Hayır, değil! Boğazına takılan bir şey var ama açıklaması ne barışla, ne de üçüncü dünya ülkelerinin tuhaf yazgısıyla yapılabilir.

67

Şiirden nefret ederim, dedi kadın, karpuza çatalını daldırdı.

Ne kadar zarifsiniz, dedi adam. Yani çatal tutuşunuz, sonra karpuzun hücrelerinde dolaşan tutkulu bakışlarınız.. bir şiir gibi!

Söz oyunu yapıyorsunuz, dedi kadın. Çatalın ucundaki küçük dilimi ağzına atmaktan vazgeçmişti birden.

Sizinki daha tehlikeli, dedi adam. Şiirle askeri bir darbe bildirisi arasında gidip gelen bir yazınsal salıncağı andırıyorsunuz. Ayrıca, kötü bir şiirden geriye hiçbir şey kalmaz, biliyorum elbette. Talihli olduğumu bildiğim gibi!

68

Kimi zaman ilişkilerimi düşünüyor ve sekizden sonrasını saymamaya karar veriyorum.

Yüreksizliğinden mi?

Matematiğimin zayıflığındandır belki. Şaka bir yana, aklın yol göstericiliğinde rota belirleme kolaycılığına yenik düşen her yürek yaralı olmayı hak etmiştir.

Sekiz rakamına hasarı göze alarak ulaştı o. Yarımlar, kırıklar, aldatmalar, öfke nöbetleri, pişmanlıklar... Hiçbir ilişki dört işlemle buluşmuyor.

Hiçbir aşkın sağlaması yok bu yüzden.

69

Sonra pencereden yarı beline kadar uzanıyor ve boşluğa bir beyaz karanfil bırakıyorsun.

Kanatlara sahip olduğumu o an öğreniyorum.

70

Yanardağ faaliyete geçecekmiş, dedi genç adam. Yanakları pençe pençe kızarmıştı. Söylediklerine bakılırsa, içinde bulunduğumuz baraka iki saat sonra lavların altında kalacakmış.

Ne yapabiliriz, dedim. Bir an önce bölgeden uzaklaşmamız gerektiğini ben de biliyordum elbette ama yine de, ne yapabiliriz sorusunun, adresi belirlenmiş bir yanıtı olmalıydı.

Hayır, dedi bir ayağı aksayan kadın içimden geçenleri okumuş olmanın bilgeliğiyle. Yanıma yaklaştı. Şu anın, kendimize en yakın an olduğunu biliyoruz mutlaka. Yine de, içimizdeki volkanın o müthiş patlamaya eşlik etmesini sakın beklemeyin olur mu! Ayrıca yok olmanın eşsiz lezzetini yanımızda götürmemize asla izin vermeyeceklerdir.

Bunu siz de biliyorsunuz!

71

Mektup kime aittir Üstad, dedi genç yazar yaşlı adamın odasından içeri süzülürken. Saygısız olduğunu söylemek zor. Rahat olduğunu söylemek ise hiç kolay olmayacak.

Mektup yalnızca gönderilen kişinindir, dedi Üstad. Bu masum söyleşinin kendisini nereye sürükleyeceğini iyi biliyordu.

Aşkımın herkesin malumu olmasını elbette kabul edemem, dedi genç yazar. Alaycı bir örneklemeyle konuya tehlikeli bir adım atmıştı. Sürdürdü:

Sevgilimin bana yazdığı pusulaları tarihe teslim edemem.

Aşkının tarih olduğu noktada farklı düşüneceksin evlat, dedi Üstad. Sürdürdü:

Bir de pişmanlık belki. Keşke çekici olduğu kadar hoş bir uslubu da olsaydı! Güzelliğini kalemine kıvraklık olarak yansıtabilseydi ve betimlenen olmaktan usanıp betimlemenin sınırlarını zorlayabilseydi!

Genç yazar yanıtlamadı. Sevgilisini düşündü. Mektupları. Sıradan tehdit sözcükleri, bir aşkın özel tarihi için bile sıradan sözcüklerdi yalnızca!

72

Luis Cernuda nasıl söylüyordu:

Seni seviyorum/ Ölümle söylemek istiyorum bunu sana/ Sevdadan da öte/Unutuşla söylemek istiyorum bunu sana/

Ben böyle istemezdim, dedin, gözlerini utangaç indirirken.Beni sevdiğini unutuşla söylemeni istemezdim.

Unutmak hatırlamayı öldürmektir diyorum saçlarını okşarken. Ben sevgimle geçmişten ve ölümlerden çok, gelecekten ve yeni doğumlardan söz etmek isterdim.

Bir daha söyle öyleyse, diyorsun o unutulmaz gülüşünle.

Sözcükleri düşünüyorum.

Hayır, hatırlamıyorum!

73

Pinokyo! Şu bizim ahşap yaramaz. Bir daha dünyaya gelseydi ne olmayı seçerdi dersin?

Hiç düşünmüyor karşımdaki. Yine kendisi olacağından o kadar emin! Çünkü Pinokyo'nun bildiği bir gerçek var, diye sürdürüyor.

Kuklayken, kukla olma reddinin gizlediği en büyük tehlike, iplerin boğazına düğümlenmesiyle ilgilidir. Yeniden dünyaya gelmenin bile değiştiremeyeceği kalıcı tehdit!

Susuyorum. Belki de ipleri gözden geçirme molası.

74

Yalnızlığın bir gücü, bir de yasası var, diye konuştu usulca.

Gücünü başkalarında denemeye kalktığın an yasayı da çiğnemiş oluyorsun!

75

- Bu geceyi daha önce yaşadım. Bu anı, bu seni ve bu tükenişi!

- Taksi çağırmayacak mısın?

- Bu geceyi yaşadığımı söyledim, unuttun mu! Ölümle bir kez daha karşı karşıya kalsaydım mutlaka hatırlardım!

76

- Masadasın. Karşında kimse yok. Yine benim için bir tabak, bir kırmızı gül. Salatan taze kekik kokuyor ve yalnızsın!

- Masayı eksiksiz saydın. Yoksun ama aklın burada demek ki.

- Mümkünü olmayan bir beraberlikti bizimki. Bana sorarsan, en az kendisi kadar mükemmel bir ayrılığın da mimarıydı. Ah, bu korkuda zaten bütün güller kurudu, salatalar bayatladı, şaraplar ekşidi...

Sevgilim sevgilim!

77

Kolay yazdığım bir dönem, dedi genç adam. Masaya oturuyorum ve arkası kendiliğinden geliyor.

Senin için üzülüyorum, dedi orta yaşlısı. Kolay olan, kendiliğinden kayıp giden, en kötüsü de, bedeli tam olarak ödenmemiş bir yazının ne kadar çok meraklısı olur, bilir misin!

78

Seslere kulak kabarttı. Yürüdü ama nasıl güvensiz! Kötü şeylere tanık olabilirim diye geçirdi aklından. Yırtıcı köpekler sarabilir çevremi. Belki kurtlar... Elindeki uzun ağaç dalını daha bir sıkı tutuyor. Derin bir nefes çekiyor içine ve yürümeyi sürürüyor. Ardında koca birer harflere dönüşen ayak izleri kar beyaz yolu çoktan parçalamaya başlamıştı bile.

79

Şairin ölümünü anlat bana, dedin. Anlatılmaz dedim. Yazılmayan bir şiir okunmaz. Belki aklından geçirebilirsin!

Öyleyse hiçbir şair yaşamadı, dedin. Bu yüzden öldükleri de söylenemez.

Bunu da aklından geçirmiş olmalısın, dedim toplanıp gitmeye hazırlanırken.

Ben hiçbir şey duymadım çünkü.

80

Ağır işte çalışıyorum. Bedenim kaldırmıyor. Sıcaklar cabası ve hayat başa bela bir şey azizim!

Sessizce dinlediler onu. Uzattığı büyük tabağı aldılar. Tabağın içindeki ayıklanıp doğranmış sebzeleri, kızartılmış küçük et parçalarını, hayatın her anını ve her zerresini asla dışa vurmayan ustalığının kimyasını aldılar.

Sızlanma yalnızca sözcüklerin parçalayabileceği bir zehirdir.

81

- Adım adım uzaklaşıyorsun benden.
- Usul usul yaklaştığım bir başka şey vardır mutlaka.

82

Beni uğurlamanı istemiyorum, dedi kadın. Tek başıma yola çıkmak istiyorum. Ayrılık fotoğrafları tahammül edilmez şeyler artık. Ayrıca belleğimde yeri olmayacak zaten. Duygulanmayacağım. Trenin hareket etmesiyle birlikte çantamdaki küçük defteri çıkarıp notlar alacak değilim. Öfkelerim olmayacak. Kimseyi suçlamayacağım bu ayrılıkla ilgili. Herkesin bir hayatı var ve gerçekten de buna saygı duymak gerekiyor. Hem yalnızlık bir felaket değil. Belki belki bir şanssızlık.

Sonra çıkıp gidiyor kadın. Yanı sıra ona eşlik etmeyen bir adam götürüyor. Kendini ele vermeyen öfkesini almayı ihmal etmiyor. Ağlamak aptalcadır diye başlayan andını yineliyor. Küçük not defterini de açmıyor trenin hareketinden sonra.

Yine de, günler sonra yazacakları kelimesi kelimesine aklında.

83

- Kardan adamım asla yaşamıyor. Tamamlıyorum ve sıra havuç burnu yerleştirmeye geliyor ki bir bakıyorum erimiş!
- Yanlış zamandasın evlat. Aylardan temmuz ve sen düşlerden beyazda ısrar ediyorsun...

84

Düşünsene, istersen görebileceğin daha yüzlerce kent var ve kentlerde kımıl kımıl kımıldayan milyonlarca böcek! Oysa eylemsizsin!

Bu tanımı sevmediğimi söylüyorum. Böcekbilimci değilim ben. İnsanı seviyorum ve evet, eylemsiz kaldığım bu noktada benim hayatımla kesişen bir kaç insanda bile o büyük okyanusun serinliğini fark edebiliyorum.

İnandırıcı gelmiyor bunlar sana. Sürekli devinmekten yanasın. Her nokta, geride bırakılmış her bir nokta keşfi tamamlanmış bir deney, üstü karalanmış bir sayfa! Ya öykülerini asla merak etmediğin için o insanlar için nele söyleyebilirsin?

Yalnızca gitme olasılığını düşünmekten bile büyük mutluluk duyduğum o görkemli kentleri dolduran sıradan kalabalık, diyorsun. Böcekbilim devam ediyor. Payıma düşeni alıyorum. Kendi kendine konuşan biri için sırrı bile kalmamış bir aynayım ben.

Belki bir ayna-böcek!

85

Araba hızla geçiyor yanımızdan. Su birikintisini fark etmedik. Giysilerimiz ıslak. Sövüyorsun. Gülüyorum. Ne bu? Yaşanmadık, bilinmedik bir şey değil. Çoğu kez karşı karşıya kaldığımız küçük felaketler zincirinden bir halka. Yine de öfkelendiriyor işte. Hayatın sınandığı anlardan biri, evet. Test edilip olumlandığımız, hayata devam aldığımız sınavlardan en zararsızı belki de. Araç geçer, su damlacıkları uçuşur ve zaman sarsılır! Öfke, alaysama, yanılgı ve bağlılık bir kez daha sınanmıştır.

86

Onu öldürebilirdim, diyorum.

Ama yapmadın, diyor elimi tutarak.

Ayrıntıya girmek istiyorum. Çıldırtıcı olduğunu bilmiyorsun! Mutfağa dalıp enli ekmek bıçağını kapabilirdim. Eğleniyordu benimle. Yok sayıyordu. Aşağılıyor ve sürekli eleştiriyordu. Acıtmanın hazzı tüm bedenini sarmış olmalı.

Seni öldürebilirdi, diyor. Susuyorum. Evet, elinde enli bir bıçak yoktu ama sözcükleri alabildiğine keskindi ve... Ancak ölmedim işte, diyorum tuttuğum soluğu bırakarak. Yeryüzünde hiçbir zaman farklı bir duruşum olmayacak belki de. Hiçbir zaman içeriden dışarıya bakmayı öğrenemeyeceğim. Hiçbir zaman o sırtlan sözcükleı ardı ardına sıralarken enli bir bıçağı boşluğa saplama düşüncesinden vazgeçmeyeceğim!

87

Kendisiyle konuşmayan kimseyle konuşamaz, diyor Octavio Paz. Ben kendimle konuşuyorum ama kimseyle konuşmak istemediğim için yapıyorum bunu.

Hiçbir şey bilmiyorsun, diyorum ardından. Paz bunu fısıldarken sözcüklerden fazlasına işaret ediyor. Gönül dili anlaşmanın öbür yüzü çünkü. Evet, hiçbir şey bilmiyorsun!

88

Arzulardan dem vurmak isterdim ama o kadar yürekli değilim, dedi kadın. Votka limonu karıştırdı. Parmağını kadehe daldırdı ve emdi ardından. Bunu anlarım, dedi adam. Seni arzuluyorum örneğin ve her fırsatta dile getiriyorum bunu. Ne ki, yürekli davranmak yalnızca arzuyu besliyor. Belki de istemekten çok, seni hayata karşı kışkırtmayı denemeliyim!

89

- Gürültüyü duydun mu anne?

- Duydum. Belki de atom bombası attılar.

- Saçmalama lütfen! Doğal gaz patlaması filan olmalı...

Anne işine dönüyor. Kızı elindeki albümde gezinmeyi sürdürüyor. Sarı fotoğrafların gün ışığıyla buluşmasının büyük kimyasıydı az önceki. Sesin, aklın gizli odacıklarında yankılanmasını ise ikisinden başka kimsecikler duymadı. Hayır, dürüst değiller!

Geçmiş insana inkar ettirir!

90

Takırdayıp duran/ Gecenin kemikleridir kelimelerim/

Mehmet Taner'den bir sancı. Bir açıklama ve bir özür. Ardından, kapıyı tırmalayıp duran o kelimeleri duymamak için ne gerekiyorsa onu yapsın! Daha çok kelime. Daha derin bir uğultu. Daha dip bir gece.

Boğulmak, evet seçtiğimiz!

91

Ozanın ustalığını ne belirler sence?

Kusursuzluğu, dedim bilmiş bir edayla. Bana ait değildi, bir yerde okumuştum.

Gülümsedi. Benim okumakta olduğum kitapta ise bir ozanın ustalığın belirleyen ölçütün "huzursuzluğu" olduğunu yazıyor, dedi. Bunu okumuş ve sözcük oyununu hazırlamıştı.

Şiir okurunun ustalığıydı tanık olduğum.

92

Kızı izliyor bütün gün. Evini öğrendi önce. İşini. Arkadaşlarını. Sevgilisi yok, emin bundan. İş dışında nelerle uğraşır, hepsini biliyor. Eski plak satan dükkanlara gidiyormuş örneğin. Bir de nesli tükenen(!) hasır şapkalara meraklı olduğunu öğrendi

Neden izliyorsun, diye soruyorum. Bizi tanımlıyor, diyor. İlerde bir tarihte, belki de ummadığı kadar yakınında olacağım onun. O zaman ne öğrenmek isteyeceksin, diye soruyorum bu kez. Yani, sana ve senin benzerlerini biriktirmeye meraklı olduğunu öğrendiğinde canın sıkılmayacak mı?

Atladığın bir şey var, diye gülümsüyor. İzlendiğinin farkında ve elinde olmadan benzer şeyi yapıyor. Evet, beni izliyor ve şunu da rahatlıkla söyleyebilirim ki, ilerde bir tarihte birbirimizi biriktirerek çoğaltmanın tadı benzersiz olacak!

Doğru mu söylediği? Arkasındaki belli belirsiz gölgeyi işaret etmekle yetiniyor.

93

Fotoğraflarını çektim. Fark etmedin. Doğal halinle yakaladım seni.

Yani gerçek bir insanla örtüşmeyen halimle, dedi kadın. Resimleri bastığın gün, o karelerde hiç kimseyi göremeyeceksin.

Sen beni benden habersiz yakalamaya çalışırken, ihtimal ben de o an durmuş zamanın ve bir başka kaçağın peşindeki görünmezdim.

94

Seni tanıdım, dedi kadın. Hiç değişmemişsin diyebilirim. Biraz kilo almışsın. Saçların dökülmüş bir de. Yine de gözlerin...

Devam etmedi. Gözlerin zamana karşı duruşunu sözcüklere dökmek zordur. Bilemeyeceğimiz, bilsek de anlatmak istemeyeceğimiz bir şeydir bu. Gözler her daim yepyeni, taptaze bakar çünkü. Yeni ve beyaz bakan biri eskinin, o sarı zamanın çok önündedir. Adam gülümsüyor. Gözleriyle tabii!

Sen de, diyor. Gözlerindeki kıvılcım o ilk gördüğüm günkü gibi, dokunduğu her şeyi yeniliyor.

95

Daha fazla taşıyamayacağım bu paketleri, dedi kadın. İçi ağzına kadar dolu plastik torbaları parkın önüne bir sıra dizilmiş banklardan birinin üstüne bıraktı. Ardından, ağır ve yağlı gövdesini onun hemen yanındaki bankın üzerine yerleştirdi. Bir taksi tutmadın, diye söylendi oturur oturmaz. İki adımlık yol diye tutturdun. Yüreğimize inip şuracığa yığılıp kalsak daha mı iyi olacak?

Yanıt vermiyor yaşlı adam. Kadın bakıyor. Küçük parka, torbalara, yoldan eğlenerek geçen çocuklara ve parlak gökyüzüne. Bu parkta belki kırk yıl önce geçirdiğim bir gündü, diye geçiriyor aklından. Şu yaramazlardan biriydim tabii ve hemen yarım metre ötemde sızlanan yaşlı kadınla onun huysuz kocasını fark etmemiştim bile. Sise gömülü geçmişi o görünmez incecik kollarıyla yarmaya çalışıyor.

96

Bir sabah bilmediğin bir yerde uyanacaksın. Tanımadığın insanların arasında bulacaksın kendini. Paran da yok işin kötüsü. Bulunduğun o yabancı ülkede nasıl yaşayacağına dair hiçbir bilgin yok. Yine de, o sabah hastane odası benzeri küçük beyaz odadan dışarı çıkıyorsun. Seslere, senin için bir anlam ifade etmeyen uğultulara karışıyorsun.

Bir karabasan bu, diyorum. Doğrusu ancak filmlerde rastlanabilecek bu durumun kimsenin başına gelmesini istemem!

Kimsenin başına böyle bir şey gelmiyor, diyor. Bir gece öncesinden bildiğimiz, seçtiğimiz bir mekanda sabahlıyoruz. İçine karıştığımız uğultunun bizim için bir anlamı var. Bir parçası olduğumuz o tanıdık karabasanı hiç yadırgamıyoruz, evet! Kimim, nerdeyim, ne yapıyorum diye sormak aklımıza bile gelmiyor.

Saçmalıyorsun diyorum, ancak beni duymuyor. Onu ilk nerede gördüğümü düşünmeye başlıyorum. Sahi, ne paylaşıyorum bu insanla? Neden bu denli tuhaf düşünceler üretiyor? Neyin peşinde olabilir?.. Söylediklerini de anlamıyorum zaten. O da beni duymuyor ve… sokakta nasıl bir uğultu!

97

- Piyangoda büyük ikramiyenin bana çıktığını duymuş muydun?

- Hayır, duymamıştım! Harika... Çok sevindim.

- Önce kocaman bir ev alacağım. Hep isterdim. Sonra düşlerimdeki o üstü açık arabayı. On güne kadar da Pasifik adalarına tatile gidiyorum. En büyük özlemimdi. Ha, bu arada sevdiğim o kızla, düşlerimin prensesiyle evlendim.

- Yine de mutsuz görünüyorsun..

- Düşlerimi satın aldım, ondandır! Biliyor musun, düş kurmanın sınırsız hovardalığı hiçbir zenginlikle karşılaştırılamaz. Bilmeni istedim.

98

Su kayağı yapıyor biri. Bakmıyorsun!

Suyun üstünde duran adama bakıyorum. İleriye dikmiş gözlerini. Kararlı. İsa'yı kıskandıracak bir fotoğraf bu. Bir nokta olup kayboluyor. Yedeğine rüzgarı alıyor ve yitip gidiyor… Şimdi bir başka bakışta bir başka fotoğraf, başka çağrışım odağı.

Bir de bambaşka biricik sözcükler.

99

Aşırı soğumuştu hava. Hayır, konyağı bitmişti aslında. Öyle ya da böyle sonu oraya varıyordu işte. Ekonomik tatsızlıklar, işsizlik ve apolitik insanlar! Konyaksızlıktandı tek sözcükle! Radyo oyununu çekti önüne. Bazı sözcüklerin altını çizdi. Altı çizilecek sözcüklerdi bunlar ve onlardan önce fark etmiş olmanın ayrıcalığıyla bir daha bir daha çizdi sözcükleri. Deyyuslar, değiştirecekler nasıl olsa, yoksa ben... Aşırı sıcaklar! İnsan sıcağa alışamayan bir hayvandır. Sıcağa alışan hayvan var mı peki? Sorular ve karmaşa.

Bütün bunları anlatmıyor muydu yazdığı radyo oyununda?

Aşağıdaki markete inmeye karar verdi. Önündeki oyunda da böyle yazıyordu zaten. Adam çizgi, Allah kahretsin! Yoksa benim bilmediğim biri daha mı yaşıyor bu evde? Ayyaş pezevenk! Şimdi işin yoksa... Güldü. Son cümlenin altını çizdi.

Topuklarına bastığı ayakkabıları aranmaya başladı.

100

Geciken güzel günler, diye mırıldanıyor. Belki de hepimizi sersem eden şey budur. Hepimizi mutsuz, dönemine küskün, denizinden en ufak bir kıpırtı beklemeyen müzmin umutsuzlara dönüştüren şey budur.

Masal masal olduğu için güzeldir, diyorum. Zaman zaman bilgeliğim tutar, evet. Can sıkıcı bir şeydir bu. Tabii karşımdaki için.

İnanmıyorsun biliyorum, diyor bu kez. Cebinden küçük aynasını çıkarıyor. Son yarım saatte ne kadar yaşlandığına bakacak.

Sen inanıyor muydun, diyorum ona. Geciken güzel günler, evet güzel bir masal yalnızca. Ve yalnızca bir masal olduğu için güzel değil midir yoksa?

Aynada gördüğünü benimle paylaşmıyor.

101

Bir tatil beldesi. Hemen yanımızda uçuş okulu var. Bütün gün o küçük uçaklar gürültüyle dolanıp duruyor tepemizde. Beldenin içinde havuz var. Denizi tükettik çünkü. Havuzda bütün gün müzik. Gece ise canlı müzik! Çaldıkları, bir elin parmaklarını geçmeyen, ne ki tekrar tekrar çalınıp söylenen ucuz piyasa şarkıları.

Burası nasıl bir dinlenme yeri, diyorum kardeşime. O yalnızca mutfağın esenliğinden sorumlu şu an! Kan ter içinde tavadaki tavuk parçalarını çevirmeye çalışırken yanıtlıyor beni.

Kimsenin sızlandığı yok gördüğün gibi.

Doğru bir tesbit bu. Belki de çağın yeni dinlenme biçimi böyle bir şey. Kendi kendileriyle başbaşa kalma zavallılığını ortadan kaldırmak için en az yüz yöntem öneriyorlar insanlara. Koca paydası gürültüyle eşitlenen bir denklem. Pay hanesine sığlık, boyutsuzluk ve vurdumduymazlık çoktan gelip kurulmuş bile.

Tavuklar kızarıyor. Biralar buz gibi. Çığlık ortamı tamamlıyor. Neyse ki, nankörlerin sayısında ciddi bir azalma var.

Söylemiyor kardeşim, bakışlarının yalancısıyım.

102

-Bütün bunları neden yazıyorsun?

-Belki bu sorunun ardından gelebilecek pek çok başka soruya yanıt bulmak için.

-Saçmalık bu! Yazdıklarınla hiçbir sorunun yanıtını bulamazsın.

-Nasıl güzel bir şans bu öyleyse, diyorum.

Yüzüme bakıyor. İşte ilk soru.

103

Ada'ya çıkışının dördüncü günü ilk güne nazaran daha sakin olduğu söylenebilir. Gemiden kurtardığı deftere de bunları not düştü. Ben Robenson değilim diye başlamıştı. Korkuyorum öncelikle. Beceriksizim. Tek başına hiçbir işin hakkından gelemem. Ne ki, oluyordu işte. Hayatta kalmak için bir yerden başlamak gerekiyordu. O da öyle yaptı ve korkusunu yenmekle işe başladı.

Sonrası kolay oldu, diye anlatmıştı, o günden, adaya ayak bastığı üç yıl öncesinden beri hiç kesmediği -kırpmalar dışında- sakalını uzun uzun kaşıyarak. Gün geldi, Robenson'un ta kendisi olduğumu bile düşündüm. Cesaretle tanışmıştım. Becerikli biriydim ve bir hayatta kalma ustasıydım artık. Eve döndüğüm gün tek korkum yeniden sağlamam gereken uyumla ilgiliydi. Sokak, insanlar, işler ve günler! Evet, keşfi tamamlanmış bir adadan ayrılmış, yeni bir denizaşırı bilinmeze düşmüştüm.

104

Şimdi beyaz ülkeden yeşil ülkeye geçiyoruz, dedi rehberimiz. Mavi ülkeyi belleğinize iyice yerleştirdiğinizi umuyorum, çünkü onu en az bir sarı zaman süresince göremeyeceğiz. Alacakaranlık iyiden iyiye inmişti.

105

Sıkıldım, dedi kadın en asık yüzüyle. Sence bu tatil çok uzun sürmedi mi?

Bilmiyor adam. Takvime bakmıyor uzun zamandır. Saat taşımıyor. Zamanı durduran biriyle dolaşmanın sonuçları mı?

106

-Kavramları zorlarsan karşına hiçlik mi çıkar?

-Hiçlik başlıbaşına bir kavramdır. Zorlanan şey zorlama olmamalı bir de. Hiçlikle buluştuğun nokta, sana başka bir coğrafyada farklı bir zenginlik sunmuyorsa "hiçbir" işe yaramaz!

Çocuk not alıyor. Adam izliyor onu. Günün birinde kalemin tersini daha çok kullanacak, evet, belki de tümden silecek bu yazdıklarını.

107

Çiğ yağmış geceden!

Yeşil yapraklarda daha yeşil bir tazelik. Hayat öpücüğü! Evrenin bir su damlasının içine gizlenmiş hali. Hayatın çılgın hali! Çiğ... Sonrası ömür!

Parmağının ucunu bir çiğ damlasına değdiriyorsun. Toprağa düşüp dağılıyor. Bir büyük patlama.

108

Öğle yemeklerinden önce kentin en işlek caddesini başından sonuna adımlardı. Vitrinlerde bir değişiklik varsa hemen fark ederdi elbette. Dikkatliydi. Dört yol ağzındaki yerleşik/göçebe esnafla şakalaşmayı ihmal etmezdi. Piyango bileti satan kadınla mutlaka selamlaşırdı. Gazeteciyle dostluğu hayli ilerletmişti bir de. Caddenin karşı köşesine seyyar meyva tezgahını yerleştiren adamla fazla arası yoktu. Kış aylarında kestanecilik yapan bu tıknaz adamdan ilk gördüğü günden beri şüphelenmişti nedense. Beni gözetliyor olmalı, diye düşünmüştü üstelik. Eğlenceli bir paranoyaydı bu. Giderek keyifli bir oyuna dönüşen bu durumdan iki taraf da tat çıkarmayı beceriyor olmalıydı.

Bu gün koltuğumun altında keskin sol bir dergiyle dolaşıyorum, farkedecek misin bakalım! Zaman içinde, adamın bütün zekasının tezgahın arkasına düşen bölgedeki çürük kayısı ya da erikleri büyük bir ustalıkla kesekağıdına doldurmakla sınırlı olduğunu anlamıştı.

Öğle yemeklerini çabucak yerdi. Zamanı azalırdı çünkü. Öğle sonrasında işlerin temposu artardı genellikle. Toplantılar yapılır, büyük sözler söylenir, projeler masaya yatırılırdı. Eğer çağrılmışlarsa müşteriler de konuk olurdu bu toplantılara. Onların gözünde güçlü bir pazarlama şirketi olarak yer almak kaçınılmaz olurdu bu seanslarda. Gerektiği gibi davranmasını iyi biliyordu. Dosyasında her zaman için -son sözü söylemeye hazır- kısa ve özlü raporlar bulunurdu. Vurucu cümleler, aklı çelen öneriler ve kafa karıştıran yaklaşımlar.

Sevilen biri değildi. Uzak durulmasında yarar gözetilen biri. Görevini iş tarifi çerçevesinde başarıyla yerine getiren ve nedense daha fazlasını istemeyen biri. Kimi zaman iş arkadaşlarının kendisine, onun sokaktaki kestaneciye baktığı gibi baktıklarını düşünürdü. Giyimi özenli, temiz ancak çarpıcı değildi. Özel hayatıyla ilgili olarak fazla bir şey bilen de yok. Arkadaşları? Temkinli ilişkiler çerçevesinde derin dostluklar gelişmiyor ne yazık ki. Saat altıdan sonra herkesin bir programı var ve kimse oda arkadaşının ne yapacağını merak etmiyor.

Ters giden bir şeylerin farkında. Yarın öğle tatilinde yine caddeye vuracak kendini. Vitrinleri bir bir teftiş edecek. Değişiklikleri anında fark edecek ve köşedeki esnafla selamlaşacak. Dünyanın en akıl zorlayan modeli bu. Adını bir çeşit hayat olarak koymak mümkün.

Öyle mi gerçekten? Bunu asla sorgulamıyor. Toplantılarda, dünyanın en gereksiz konuları üzerine saatlerce konuşabilir, tartışabilir, hatta ölümüne savaşabilir. Ne ki, formülü basit bir denklemle küçük bir kağıda yazılabilecek böylesi bir hayat, belki de hiç tartışılmaz. Kimse bir başkasının sorusu olarak kalmak istemiyor çünkü.Kullandığı kol saati için sayısız öneri
getirebilirler ona. Burnunu sildiği kağıt peçete için de. Ancak hayatın içinde sessizce aktığı o koca yatağı sorgulamak kimsenin haddine düşmez. Bir kesişme modeli bu, ille bir adlandırma gerekiyorsa. Bir teğet geçme biçimi!

Vitrinler değişmiş. Evet, seyyar meyvacımız kıt zekalı birini oynayan usta bir görevli belki de. Caddeyi adımlıyor. Adımların izdüşümünde sonu belirsiz bir cadde.

Hayatın herhangi bir tarifi.

109

Bu doğal bir şeydi onun için. İnsan seçerim, demişti. Akıldan, duygudan, sezgilerden oluşan bir çeşit ülkeyiz her birimiz. Her geleni sınırdan içeri kabul etmemiz doğru olabilir mi? Bu nedenle, bir elin parmakları kadar nüfusumuz var, diyorum. Şikayetçi olmadığını söylüyor. Ya ülke bireylerinin durumu? Memnunlar mı bu rejimden? Gülüyor. Despot bir gülüş bu. Kimsenin seçim hakkı yok demeye getiriyor. Belki bir aşk! Rejime karşı sıkı bir darbe olabilir elbette. Sahi, neden olmasın!

110

Balkonda görüyorum onu. Günün değişik saatlerinde ve değişik renkli tişörtleri sırtına geçirmiş olarak. Kırmızı, sarı, yeşil tişörtlerle canlı bir bayrak gibi dolanıyor. Neden durmaksızın değiştiriyor peki? Sıkı terliyor olabilir. Gündüzleri dışarı çıkmıyor. Karısı ve çocukları deniz kıyısına iniyorlar. O ise yalnızca akşam saatlerinde çıkıyor sokağa.

O da, güneşi batırmak için. Sabahın çok erken saatlerinde yine ayakta olduğuna bahse girebilirim. Sonunda sık değişen renkli tişörtlerin gerekçesini öğreniyorum. Kıyıdakilere mesaj içinmiş! Kırmızı tişört, yemek hazır. Sarı tişört, banyo suyunuz ısıtıldı. Yeşil, taze bir akşam çayına ne dersiniz!.. Böyle olabilir pekala. Hayatı kolaylaştıran bir uygulama bu. Tişört dilinden değil, bizzat komşumdan söz ediyorum. Tatsız mesajlar için farklı renkler ve seçenekler yok örneğin. Ayrıca, hiç kimse hayatı bu denli olumlayan bir insandan yine hayata dair tatsız bir alışveriş beklemiyor.

Siyah giysi sıcak toplar!

111

- Hoşça kal demek için uğramıştım.
- Öyleyse hoş geldin!

112

Gün kararmaz burada. Kuzey ülkeleri gibi. Kimliksiz bir alacakaranlık. Kuytularda oturur ve günün ışımasını bekleriz. Korku dinginliği, dinginlik ise sabırlı olmayı armağan etmiştir bize. Yalnızlığı saymadım, o bir armağan olamaz çünkü.

Hayır, diyorum, bana göre bir yer değil burası. İşimi tamamlar tamamlamaz kaçmayı yeğlerim.

Pus basmış parkın banklarına dağılmış belli belirsiz karaltıları gösteriyor. Hepsi bekliyor, diyor. Şu tamamlanmasını beklediğiniz iş hayatın ta kendisi olmasın sakın!

113

Alkol beni yıkıyor artık, dedi hemen önündeki bardağı elinin tersiyle masanın öte ucuna doğru itelerken. Önerdiğime çoktan pişman olmuştum.

Önce yazmayı bırakmıştı. Sevdiğini daha sonra. Karısından o günlerde, yani yazıya küstüğü sıralarda uzaklaştığını, ardından evini terk ettiğini biliyordum. Bu gibi durumlarda alkol iyi bir sığınaktır diye düşünürüz, ancak demek ki ondan da uzaklaşmıştı.

Sağlık sorunun var mı peki, diyorum. Karaciğerin büyümüştür belki...

Tek büyüyen organım gözlerim, diyor. Daha iyi gördüğümü söyleyebilirim. Yazmayı bıraktım, çünkü yaşamayı seçtim. Kadını bıraktım, kendimi sevdim. Evi bıraktım, sokağı sevdim. Alkolü bırakarak bütün bu anlamsızlıkları çölde kurumaya bıraktım. Hiçbirine hayat hakkı yok!

Kendini cezalandırmak bu.

Yanıtlamıyor. İnsanların kendi trajedileriyle buluştukları o nokta, kuyunun derinliğini merak etmekten vazgeçtikleri bir nokta olmalı. Tepe üstü çakılmakta olsalar bile!

114

Yazamadığını fark edince kentin içine bırakıyorsun kendini. Öyküyü arıyorsun. Tanımadık -ancak her birinin mutlaka seninle kesişen o sorgulayıcı bakışlarıyla- pek çok yüzün, seni bir zamanların modası tilt makinalarının serseri topları gibi oradan oraya çarptırarak, eninde sonunda o eşsiz öyküyle yüz yüze getireceğini sanıyorsun. Kimbilir, belki de bu rüzgara bırakılmış arayışta, bir başka öykü avcısının anlık bakışlarıyla karşılaşıyor ve yüzünde yakaladığı o eşsiz(1) öykünün ilk cümlesine ulaşmış olmanın coşkusuyla sana yansıttığı tedirgin gülümsemeye bilgece karşılık veriyorsun. Yüzlerin bu sorgulayıcı gel-gitinde sen öykü konusu bulmuş bir boşta gezerin sevincini öykülerken, o zaman yitirmeden çöktüğü bir açık hava kahvesinde kahramanı asla sen olmadığın bir düşü kaleme almaya başlıyor.

115

Bu kış zor geçecek, dedi ihtiyar. Açık çayına bir dilim limon attı ve bir süre izledi bardaktaki şaşırtıcı kimyayı. Bir kez daha zor demek! Ne kadar sıradan, ne kadar itinayla seçilmiş sözcükler! Bir ömrün özeti. Bir yaşanmışlığın izdüşümü ve kolay olanın -o her neyse artık- hayata hiç yakışmadığının bir kez daha yinelenmesi belki de.

116

Önce dumanı, sonra bacayı, ardından da seni gördüm. Evet, dünya gerçekten yuvarlak olmalı. Gülüşün bir vadiden kayıp bana geliyor. Ben ise sana ulaşmak için kocaman bir tepeyi tırmanmalıyım. Seni önemsiyorum çünkü. Önce güzelliğini, onra içtenliğini, ardından dostluğunu sunuyorsun bana.

117

Evimin eksikleri var, diyor kadın. Damlayan musluklar, çalışmayan prizler, işlemeyen çekmeceler. Hep bildiğin şeyler işte. Bu pazar uğrarım, diyor adam telefonun öbür ucundan. Hepsinin hakkından gelirim, merak etme. Gülümsüyor kadın. Sevinirim, diyor. Zaman ayırıyorsun bana. Fena mı işte, diyor adam, hem seni görmüş olurum böylelikle. Yüzüne al basıyor kadının. Neyse ki telefonda. Sahi, çağırmışken şu telefonun da çaresine baktırmalı. İnsanın aklından geçen, ancak söylemeye çekindiği şeyleri bir güzel söyletiyor, gördün mü!

Ah... Bir iki arıza olmalı insanın evinde. Mutlaka olmalı!

118

Çıkınca iki tek atmaya ne dersin, dedi oda arkadaşım. Yine aşık oldun, diye fısıldadım. Doğru mu? Terk edilmiş olamaz mıyım, diye yanıtladı sektirmeden. Yine de, bunun bir kutlama çağrısı olduğuna yemin edebilirim, dedim. Yanıtlamadı. İnsan beyaz kutuları henüz tam olarak karalanmamış kocaman bir bulmacadır. Bir yerde mi okumuştum?

119

Eskisi kadar düşkün değilsin bana, diyor kadın. Çiçek taşırdın önceleri. Masama renkli, küçük kutular bırakır, ortadan kaybolurdun. En acısı da o sıcak gülüşünün geçmişte kalması. Bütün bunları esirgemiyor musun sanki benden? Ah, diyor adam, hiçbiri sana olan düşkünlüğümün azalmasıyla ilgili bir gösterge olamaz. Sorun eskisi gibi kokmayan çiçeklerde... Sözcüklere yeni bir anlam yükleyemiyorum artık. Belki daha çok beslenmem gerekiyor! Güzel şiirler bulmalıyım, ne dersin? Gülüşüme gelince... Bunun suçunu da onu bizden çalanlarda aramalı mutlaka!

120

Sokağın köşesindeki eski büfe hâlâ yerinde. Biz de orada buluşuyoruz zaten. Birer kutu bira açıp bahçe duvarına tünüyoruz. Yine heyecanlı, yine aşığız! Bu kez hayatlarımızdaki "üçüncülerden" söz ediyoruz ama! Onlar bir sohbete konu olduklarını asla bilemeyecekler. Biz ise nasıl utangacız! Ayakkabılarımız toprağı eşeleyip duruyor. Evet, toprağı eşelerken dile getirilen bir mutluluk tablosunda bir renk her zaman eksik olacaktır.

121

Kimi zaman şapkandaki kuşları uçurmak yüreğinin kafesini aralamaktan çok daha kolaydır. Biliyorsun bunu. Belli belirsiz gülümsüyorsun.

Ardından binlerce kanat gökyüzündeki ahengi bozuyor!

122

Sen, önce sevip sonra öldürdüğüm ne ilk ne de son insansın. Ama biliyor musun ki, her yalnızlık yeni bir cinayetin habercisidir.

123

Param olduğunda paraya önem vermeyebilirim, diyorsun. Varlığımızı belirleyen biraz da sahiplendiklerimizdir.

Az sonra söyleyeceklerin de bunlar olmalı.

124

İlkbaharın şu binlerce ton beton yığını arasından nasıl sıyrılıp çıkacağını merak ediyorum, diyor adam mektubunda. Arjantin'dn yazıyor. Sevgilisine. Hayatında yalnızca iki şey var adamın. Uçmak ve yazmak. Yıl 1930. Dokuz yıl kadar sonra müthiş bir savaş patlayacak. Adam yalnız ve yazıyor. Sevgiliden gelen iki satırın kutsal kitap kadar önemi var. Ardından romanlar çıkıyor ortaya. Savaşın acıları ayrı bir yazma gerekçesi olmuştur elbette. Sonra sonra Küçük Prens merhaba diyor yeryüzüne. Sonsuz sevginin, tarifsiz küçük mutlulukların, uçmanın, sorgulamanın ve erdemin buluştuğu bir minik kitap. İlkbahar direniyor. O yıl da, tonlarca betonu çatlatıp yeryüzüyle buluşuyor. Biz insanlar, biz ölümlüler ise şüphedeyiz. Oyunbozanlık bekliyoruz. Oysa bu hiç gerçekleşmeyecek. Biz ise, bu tedirginliğimizle yaratıcı olmayı sürdüreceğiz. Çoğu güzelliklerin özünde mutsuzluğumuz var çünkü. Daha iyi, daha yaşanası bir dünya beklentisiyle gerçekleştirdik pek çok buluşu. Buldukça, yeniledikçe ve çözüm ürettikçe daha mutsuz, daha çekilmez olduk, yalan mı! Sevgili şimdi telefonun hemen öteki ucunda ama eski aşklardan ne kadar uzağız! Belki de Küçük Prens'e bir kez daha göz atmanın tam sırası. Oysa en son dün okumuştuk. İlkbahar gelecek, betonlar çatlayacak ve ve aşklar yeniden havalanacak kuşlarla birlikte. Sonra o uzak bulutların üstünden bir küçük uçak geçip gidecek. Aklında binbir güzel düşünce, yüreğinde sevgiyle bir adam, zamanlar aşıp el sallayacak. Onunla bizleri buluşturan şey yazının gücünden başka ne olabilir! Evet, o küçük uçağı bekliyoruz.

Sabırsızlıkla. Mektup bekler gibi.

125

Akıl almaz olan hayatın kendisi değil, ona katılma biçimimizdir. En mantıklı, en seçilmiş davranışın uçurum kenarından iki bilet olmadığını kim söyleyebilir!

126

Kaosun gerçek tanımını buldun günün birinde. Düşünsene, herkes kendi takvimini kendi yapıyor! Zaman dilimlemesini diledikleri gibi gerçekleştiriyor insanlar. Ellerindeki tek veri, üzerinde anlaştıkları başlangıç anı. Sonrası onların bileceği iş. Gün, ay, yıl... Tüm kavramlar yeniden gözden geçirilebilir. Babil Kulesi'nin yeryüzünü bir kez daha selamlaması gibi bir şey bu. Dilin değil, zamanın özgürlüğü fışkırıyor şimdi kuleden. Toprağa dökülen damlacıkların adını kaos koyabilirsin. Kendine ait bir takvim gününde düşünüyorsun bunları. Kendi takvimin, kaos kavramının küçük bir parçası belki ama uygulanabilirliği yok henüz. Her ileti gibi zaman da paylaşıldığı kadarıyla anlam kazanıyor. Zamanı kabulümüz dış dünyaya uyumumuzu pekiştiriyor. Kent ormanında ağaçların yerini saat kulelerinin almasında korkulacak bir yan yok. Zaman bizi gözetlemiyor çünkü, kulelerin göz deliklerinden bizler bakıyoruz. Boş zamanlarında geliştirdiğin takvimin hükmü dört duvarla sınırlı bu yüzden. Yine de oyunu sonuna kadar götürmüyorsun. Bildiğin bir şey var. Bir tam günün farklı dilimlere ayrılması, uygulamadan yarar beklenmediği sürece var edebilir kendini. Aksi durumda bu özel takvim hükümranlığını çoktan ilan ettiğin ülkene kaostan başka ne vaat edebilir?

Sorun da burada bir yerde düğümleniyor zaten. Hükümdarı olduğun kadar Sezar'ı da olabiliyor musun ülkenin?

127

İşimden ayrılıyorum. Başarılı olduğumu iyi biliyorum. Şu an sizi şaşırttığımın da farkındayım. Kendimle barışık olma oyununu bırakıyorum aslında. Bunun yüz karası bir anlaşma, bir sahtekarlık olduğunu anlatma gayretim, bilmem tarafınızdan ne ölçüde anlayışla karşılanabilir! İstifam, belki de şu ana kadar üstlendiğim rolün altında kalmaya başladığımın bir işareti. Kendim olmayı mı seçtim peki? Belki. Ancak, kendim olmayı seçme özgürlüğünü seçiyorum sanırım. Yolun başındayım. İnançlarımı, alışkanlıklarımı, yaşadığım yeri ve bundan sonraki zamanımı yeniden gözden geçirmekten yanayım. Sizi ne kadar anlayışla karşılıyorsam, sizin de beni anlamanızı istiyorum. Size başarılar, kendime unutkanlıklar diliyorum. Bunca zaman, iyi kötü taşıdığım her şeyi unutma şansım olabilir mi? İlk yapacağım şey, sanırım bu soruya yanıt aramayı bile gereksiz kılacak kadar uzağa bir yolculuk olacak. Hoş bir uğraş olacağını kabul edin, lütfen! Dostlukla.

128

Abece yerine notaları öğretelim inanlara. Sonra da onlarla konuşmayı deneyelim. Çok şeyin değiştiğini göreceğiz.

Safdillik bu, diyorum ona şakıyarak.

129

Şu an zamanı durdurdum, dedi evin büyüğü. Herkes başının çaresine baksın.

Kısa bir sessizlik oldu. Ya da uzun bir sessizlik! Bu bir iflasın ilanıydı sanki.

Zembereğin boşalması ya da.

Sahi, sonra ne oldu, dedi diğeri. Meraklanmıştı. Güldü anlatan.

Unuttun mu?, dedi ardından. Hem sonra ne olabilir ki!

130

Söylediklerini yineleyebilir misin, dedi baba oğluna.

Evet, dedi çocuk. Seni ve annemi hiç sevmiyorum.

Neden, dedi baba kırık bir sesle.

Çünkü siz birbirinizi sevmiyorsunuz. Bir trafik kazasında doğduğuma yemin edebilirim!

131

İşinden memnun değil misin?

Yo, beklediğimden daha kötü değil!

Ücretinden?

Beklediğimden daha iyi diyebilirim.

Öyleyse sorun ne?

Ne beklediğimi bilmiyorum sanırım.

Ölü rengi bir oda. Susan iki adam.

132

Sen, diyor kadın, tanışmamızdan önce yoktun hayatımda. Uzaktan tanıdığım biri bile değildin, nerde kaldı ki sevgili olmak!

Ben, diyor adam, şayet ayrılırsak günün birinde, yine silineceğim belleğinden.

Ya şimdi, diyor kadın. Yazdıklarının hissettiklerimle böylesine örtüşmesi nasıl açıklanabilir!

Fark etmekle, diyor adam. Hissettiklerin sende zaten hep vardı. Belki toprağının metrelerce altındaydı ama hep vardı. Günün birinde kazı gerçekleşti ve daha ilk darbelerde uyandı uykusundan sana ait olan ne varsa!

Sende bulduklarım gibi tıpkı, diye sürdürüyor adam. Her biri serseri bir mermiyi andıran o nice tehlikeli sözcüklerin, söylendikçe ehlileşmesi gibi tıpkı.

133

-Saat on kırkta yönetim kurulu toplantınız var. Öğle yemeğinde iki yabancı konuğunuz olacak, biliyorsunuz. On dörtte bankacılar...

-Sıra bende!

-Nasıl?

-Sıra bende dedim. Şimdi de ben konuşacağım.

-Nasıl isterseniz ama...

-Söyle bakalım, sen hiç midilliye bindin mi?

-Midilli mi? Şey... Belki görmüşümdür ama...

-Konumuzla ne ilgisi var diye sakın sorma olur mu! Üzülürüm.

-Nasıl isterseniz.

-Devam ediyorum öyleyse. Büyükayı'yı görmek için en son ne zaman çaba gösterdiğini hatırlıyor musun?

-Büyükayı'yı görmek için? Sanırım...

-Çok oldu diyeceksin. Korktuğum yanıt yani.

-Yine de, nasıl denir...

-Yönetim kuruluyla bir ilgisi yok, biliyorum. Son soruma yanıt vermeyi dene yine de. Belki o zaman tüm bu zırvaların arasında bir bağ kurmak kolaylaşır, ne dersin?

-Söylediğiniz gibi olsun.

-Dinle öyleyse. On altı yaşında olmalıyım. Bir genç kızı ilk öptüğümde yani. Çilek tadı yayılmıştı dudaklarıma. Akşama kadar sarhoş dolaştım. Parmak uçlarıma kadar uyuşmuştum. Sonra.. akşam evde anneme bütün bu olanları anlattım.

-Genç kızı ve sizin...

-Yok canım! Bir midillinin peşi sıra koşmanın içten içe söylenen müthiş bir özgürlük şarkısı olduğunu ve yine bunu paylaşmak için akşam alacasıyla birlikte gökyüzünde beliren ihtiyar...

-...Büyükayı'nın tüm yıldızlarıyla size göz kırpıp durduğunu!

-Ne güzel! Devam et.

-Ah! İlk öpüşmemi tam olarak hatırlayamıyorum ne yazık ki. Sanırım haşarı bir kızdım.

-Sonra?

-Sonra... Evet, tarifini vermek gerekirse karanfil kokusu diyebilirim. Soluk, uçuk pembe bir karanfilin şöyle bir akşam gezintisine çıkmış hali diyelim.

-Ya annene neler anlatırdın?

-Sincapların kaşla göz arasında ceviz ağaçlarına nasıl tırmandığını anlatırdım. Sanırım bir de sokakta rastladığım o uçan baloncuyu. Zavallı adam balonların hâlâ kendisiyle birlikte olduğunu sanıyordu.

-Ne güzel anlaşıyoruz!

-Yine de ben...

-Biliyorum, şu toplantı. Sahi, çantanda hep bulundururdun. Sigaran var mı?

134

Güzel öyküler yazardın. Neden bıraktın?

Görgümden. Çevremde her şeyin önce yapıldığını, sonra yaşandığını gördüm.

135

Sabahları binbir güçlükle uyanır, yarı araladığı gözleriyle boş salona bakar ve panikle fırlardı yerinden.

Eyvah, derdi. Herkes kalkıp gitmiş. İşe yine geç kaldım.

Neden sonra evde yalnız yaşadığı aklına gelir ve şaşkınlığının yersiz olduğunu düşünürdü. Hüzünlü bir durum. Daha da hüzün uyandıran yanı, işinin de olmayışıydı belki.

136

Yaşamı ne sanıyorsun ki, dedi dudak bükerek.

Ahmaklık ve yanılgı maddeleriyle dolu koca bir ansiklopedi. Evet, hepsi bu!

137

Konuşmak yarı dokunmaktır.

Yazmak paylaşmaktır ama, diyor kadın. Bana söyleyeceklerini bir kağıda döküp zarfa koy lütfen. Çünkü o, senin beni yeniden var edecek olan işaretin. Hem ben sözcüklerin kağıttaki serüvenini seviyorum. Kalemin sonsuz beyazdaki hesapsız yol alışını hiçbir sese değişmem. Ben kanatılarak var olmayı seçiyorum senle. Sesin uyarıcılığından çok yazının küllenişinde titriyor kalbim.

Adam telefonu kapatıyor. Bir kağıt çekiyor önüne. Kalemin gürültüsü odayı dolduruyor.

138

Sürekli bir yerlere gitme arzusu, diyor. İçimde her an kıpır kıpır bir duygu. Öyle kalender de değil hani. Buradan kalkınca bir kıyıkente gitmekle yetinecek gibi değil. Gördüğüm ilk parıltılı yıldıza örneğin! Anlaşabileceğim bir arkadaşla tabii. Sırtlarımızda içleri tıka basa peksimet, meyva suyu ve yakası açılmadık nice sohbetlerle dolu sırt çantaları. Sonra ver elini kutup yıldızı.

Sürat felakettir, diyorum. Giderken önünüze ardınıza iyi bakın!

Göktaşlarından söz ediyorsan sorun değil, diyor. Cümlesini iyi tanırım. Zarar gelmez onlardan. Biliyor musun, diye sürdürüyor. Belki de sen olabilirsin.

Ne olabilirim?

Yol arkadaşı. Bu şimdi aklıma geldi. İyi anlaştığımız söylenebilir. Anlattıklarımı ilgiyle dinliyorsun. Uyumlu bir yanın var.

Sana katlanmak uyumlu olmak mı yani, diyorum. Fikrimi sorma inceliğini bile göstermiyorsun.

Yıldızlara yolculuk konusunda mı?

Evet. O düşleri en son sararmış Jules Verne kitaplarında bırakmıştım.

Yazık, diyor. İyi şiirler yazdığını düşünürdüm nedense. Yoksa o da mı bir aldatmaca?

Üzüldüm, diyorum. Böyle düşünmene yani. Belki biraz da gerçekçiyimdir!

Gülüyor ve başka bir şey söylemiyorsun. Son söylediklerim sohbeti öldürdü sanki. Neden bu kadar dayanıksız, bu kadar sabırsızım. Hiçbir düş coşkulandırmıyor artık beni.

Kötü bir şey bu. Kısacık bir an diliminde yargılıyorum kendimi.

Haklısın aslında, diyorum. Çok iyi bir yol arkadaşı olabilirdim ama, gerçek bu değil!

Gerçeğin altını kalınca çiziyorum. Sonra bir daha, bir daha! Başımı kaldırıp Kutup Yıldızına bakamayacak kadar cesaretsizim bir de. Çünkü o yol arkadaşım.

139

Neredesin, yani bana göre, dedi adam. Fotoğraftan gözlerini ayırmadı.

Tam arkanda, dedi kadın. Kahvesinden bir yudum aldı.

Resmine bakıyor, sesini duyuyor, sıcaklığını hissediyorum, dedi adam.

Oysa ben seni görüyorum, dedi kadın. Zaten daha çoğu yok.

Biliyorum, dedi adam. Olsaydı yüz yüze durmaz mıydık!

140

Bir erkekte en çok ne ararsın, dedi genç kız arkadaşına.

Amaçsızlık, dedi öteki.

Hak edilmiş bir amaçsızlık yoktur, dedi birincisi. O yüzden, kendini kandırmış birinin beni de kandırmasına izin veremem.

141

Düşün! Günün birinde yitip gideceğiz. Bir süre arayacaklar bizi belki. Sonra her şey kaldığı yerden devam edecek. Suya atılmış minik bir taştan ne farkımız var? Yarattığımız halkaların gücüyle hatırlanacağız, hepsi bu.

Tıpkı bunun gibi öyle mi, diyorum elimdeki küçük taşı durgun suya fırlatırken. Evet, bir yaşam özetiydi bu. Bakışlarımızdaki matlaşmadan, düşüncelerimizdeki gölgeden ve zaman karşısındaki zavallılığımızdan da izlenebilirdi bu.

Bir taş bizi gözlüyor o sıra, yeniden dinginliğe kavuşan suyun diplerinden. Henüz kendini dışarıya vermemiş olan halkalara sıkı sıkıya sarılışımıza gülümseyerek tanık oluyor.

142

Kutsal kitapları kitaplığımda en uzak yere koyduğum o gün. Evet, kendime dürüst ve en yakın olduğum o gün!

143

Bütün bir gün hiçbir şey yapmadım, dedi sıkıntıyla. Yitirilmiş bir gün!

Böyle düşünme, dedim hemen. Belki yarınki arayışında bugün için yitirdiğin şeyi bulmanın keyfine hazırlanabilirsin şimdiden.

144

Geldim, yine bulamadım. Acaba yok musun? Varlığın yalnızca benim bir kuruntum olabilir mi? Ne var ki, telefonlaşıyoruz. Ortak dostlarımız var. Kimi zaman selam gönderiyoruz bir diğerimize. Günün birinde doğal kabullenebilirsem bu durumu ve bana ait olduğun kadarıyla yetinmeyi öğrenirsem hırçınlığımı da terk ederim. Sen o kadarıyla varsın ve güzelsin yaşamımda. Kapısı zorlanan değil, aklı kurcalayan biri olarak kalmalısın. Bu pusula bile kapıya iliştirilmek yerine postayla gönderilmeliydi sana. İhtimal, şu an benim kapımdasın. Benzeri bir not bulacağımdan eminim. Yarın telefonlaşacak ve her şeyin yolunda gittiğini göreceğiz. Bu düşünce rahatlatıyor beni. Şu anın saçmalığını unutacağız en güzeli. Şu an, zaten benim özel tarihimden çoktan çıkarıldı.

145

Yeteri kadar içtin, diye azarladı kadın adamı.

Neye göre yeteri kadar?

Bünyene göre, dedi kadın. Bir yerden sonra tahammül edemiyorsun.

Neye, dedi adam.

Çok şeye, dedi kadın.

Sayayım, dedi adam. Önce sana tahammül edemiyorum. Neden beraberiz, bu sorunun yanıtı, her arayışımda ağzını biraz daha aralayan yeni bir soru canavarına dönüşüp ürkütüyor beni. Başka neye tahammül edemiyorum? Kendime tabii! Neden değişemiyorum diye. Neden kurtaramıyorum kendimi her tür tutsaklıktan. Neden bu kadar zayıfım, neden öfkelerin hedefi oluyorum ve neden hiçbir sorunun yanıtı yok. Sanırım asıl öğrenmek istediğim bu ve öğrenmek için elimden geleni yapıyorum, yani içiyorum, oldu mu?

Kadın susuyor. Evet, bu da bir konumlandırma çünkü.

146

Önerebileceğin bir kitap var mı?

Birden çok, dedi adam arkadaşına. Ama hiçbirinin adını söylemeyeceğim.

Neden, dedi arkadaşı.

Çünkü, dedi adam, severek okuduğum pek çok kitapta aramanın keyfi ve gizi dile getiriliyor. Bu güzel oyuna en başından katılmanı istiyorum. Hepsi bu!

147

Ölümden korkmuyorum, diye konuşmaya başlıyor.

Belli belirsiz gülümserken sürdürüyor:

Çünkü yaşam hiç cesaretlendirmiyor beni.

148

Kırmızı kapaklı deftere öyküler yazıyorum, diyorsun. Yeşil kapaklı olanı günlükler içinmiş. Mavi kapaklı defterde yeni bir romana başlamışsın. Sistemli bir çalışma için iyi bir yöntem, diyorum. Düpedüz kolaylık!

Yalnızca bir oyun bu, diyorsun, kolaylıkla ilgili düşüncelerimi kapaksız bir deftere geçirirken. Kuralların anlatılanlarla sınırlı olduğu çocuksu bir oyun yalnızca.

149

Adresimi yitirdiğini söyledi, kapımı çaldığı o gün!

Mektupların kesilmesi demek o yüzdenmiş. Sana gelmiş işte, diye gülümsedim birden. Ya da yazının tükendiği bu yere!

150

Yaşam güzel anlar toplamıdır, diye mırıldanıyor adam. Kadının yanağına minik bir öpücük konduruyor.

Geri kalanlar, yani tüm tatsız anlar ise birer ölüm provası olmalı, yoksa haksız mıyım?

151

Kıyıda tahta bir iskemleye oturmuşsun. İğreti. Her an çekip gidebilirsin. Dağlar arkanda, deniz ve akşam hemen önünde. Bulutların arasında geçmişin kamaşıyor sanki. Yerinden doğruluyorsun. Yüzün güneş yanığı. Bir bardak su içerim, diyorsun. Her şeyin

üstüne mi, diye takılıyorum. Öylece kalıyorsun. Uzun bir gece olacak, evet.

Birlikte karşılayacağız ertesi günü.

152

Söyleyeceklerinden ürküyorum, dedi adam.

Suskunluğumdan cesaret alıp söylüyorsun bunu, dedi kadın. Ağrılı bir geçmiş, sancılı bir gelecek. Ah, tam da o an işte. Bir neşter ya da keskin bir karar.

Ne kadar çaresiziz, diyor bir tanesi. Hangisi? Ne fark eder!

153

-Sol elimin parmakları kemanın üstünde deliler gibi koşturuyor. Niyetim, sanki Paganini'yi kendisiyle yarıştırmak. Partisyonun sonlarındayım. Salonu dolduranlar nefeslerini tutmuş, solonun tamamlanmasını bekliyor. Ve birden, inanılır gibi değil ama salon kararıyor! Düşünebiliyor musun, ışıklar gidiyor. Koca salon zifiri karanlık!

-Ne fark eder! Sen karanlıkta da çalabilirsin.

-Evet. Aslında onlar da, yani salondakiler de karanlıkta dinleyebilirler, öyle değil mi?

-Ancak söylediğin gibi olmuyor sanırım.

-Doğru. Kıpırdamalar.. ardından mırıldanmalar başlıyor.

-Allah bilir, sivri akıllının biri de mumlar yetiştirmeye kalkışmıştır...

-Ya çakmaklarını çıkarıp yakanlara ne buyurulur!

-Hangi akla hizmet ettikleri anlaşılır gibi değil.

-Vestiyere saldırı başlamıştır bu arada.

-Yo! Olup olacağı bir düş bu. Daha kötü şeylerin gerçekleşmesine izin vermem.

-Peki sonra ne yapıyorsun?

-Kemanı indirip çığlığı basıyorum. Hem de en üst perdeden!

-Şimdi de salonu izleyelim.

-Onları göremiyorum ama donup kaldıklarına eminim.

-Sonra?

-Sonra uyanıyorum. Ter içinde olduğumu söylemeye gerek var mı?

-Sanırım uykun da kaçmıştır.

-Ah! O ana kadar da uyuduğum söylenemezdi.

-Yani... Bu anlattıkların düş değil miydi?

-Her şey kadar! Şu an bile birden silkinip uyanmayacağımızı kim iddia edebilir!

-Çılgınsın!

-Senin kızınım. Bütün bunların bir açıklaması var mı sence?

-Bilmem..., dedi kadın.

Çok şey söylenebilir şu an. Ancak o, huzurlu bir uyku gibi sessiz kalmayı yeğliyor.

154

Kente yabancıyım. Sana yabancıyım. Bu kadar düşmanla baş edemem..

Savaşmayı dene, dedi kadın kapıdan çıkmak üzereydi. Ekledi.

Masada kentin haritasını bulacaksın. Bir de sana göndermediğim mektupları...

155

Gecenin ilerleyen saatlerinde eski koltuğa ilişir, hemen yanındaki abajurun kör aydınlığında, gövdesinin ağırlığından kurtulmuş olmanın rahatlığıyla parmaklarının oyununu başlatırdı. Gölge ve devinen parmaklar! Duvardaki sayısız şekile bir o kadar da öyküler uydurduğu o son gecede tüm ışıkları yaktı ve gövdesini aydınlığın içindeki kamaşmanın gizine bıraktı.

Gölgesinden tek sözcük alamadılar.

156

İstersen vazgeçelim, dedi yumuşacık sesiyle. Denedik, beceremedik.

Haklısın, dedi adam. Bir de beraberliği deneyelim.

157

Düşümde bir kartalın ardından koşuyordum, dedi kadın.

Sonra.., dedi adam.

Sonra fark ettim ki, yırtıcı olmak yalnızca bir başlangıçmış!

158
Nereye bıraktın onları?
Ormanın en uzak yerine, dedi avcı.
Ya geri dönerlerse?
Bizi bulamazlar, dedi avcı, bilgece gülümsedi.
Bulsalar bile, bizler o eskisi miyiz bakalım!

Ankara, 2002

“Okur İkarus olmak değil, İkarus'un öyküsünü okumak istiyor bence."

Ahmet Önel'le "Konumlandırmalar" üzerine bir söyleşi…

altKitap: "Konumlandırmalar"ın kısacık öykülerden oluşan bir sözler ve anlar bütünü olduğunu söyleyebiliriz. Bu metinleri oluştururken nasıl bir düşünceden yola çıktığınızı öğrenebilir miyiz?

Ahmet Önel: "Konumlandırmalar", belki de yalnızca bir yola çıkış anı! Yolculuğun okurun belleğinde, imgeleminde, yüreğinde sürmesini dileyen küçük, yoğun metinler demeti. Metinleri yazdıran temel güdü çoğunlukla bir düşünce değil. Bir durum, bir fotoğraf ya da anlık bir trajediyle burun buruna gelme anı. Hayatın o yoğun karmaşasında gözün seçebildiği, duygunun fark edebildiği "İkarus'lara" yakın durabilmekle ilgili bir seçim. Kanımca, hayat oldukça trajik bir "hal" çünkü! Yazıyla, çizgiyle, renk ve notayla onu bir kez daha oluşturma çabamız bu trajik durumu biraz daha belirgin kılıyor. Demek ki, yalnızca yazan kişilerin yaptığı "seçim" hayatı anlamlandırmak için yeterli bir hareket değil. Bende başlayıp okurda biten yolculuğun yarı gizli yarı açık serüvenidir konumlandırılanlar. Ayrıntıda gizlenen acılarımızı, hüzün ve coşkularımızı "anlık patlamalarla" yansıtabiliriz birbirimize. Kimse uzun trajedilerin meraklı okuru/izleyeni olmak istemiyor günümüzde. Sözünü ettiğim şey yazınsal ürünlerle ilgili değil elbette. Ne ki, iyi kötü buluştuğumuz duygular ve kırık düşünceler hayattan çıkardığımız ortaklıklar olarak bizi hem avutuyor, hem de belirliyor. "Konumlandırmalar" belki de tedavisi mümkünsüz "kırıklıklarla" ilgili bir reçete bu yüzden. Evet; sonunda adresi belirsiz bir iç yolculuğa çağrı diyebilirim bu kısa metinler için. Yazar yalnızca kışkırtandır! Asıl yazar, metni kendine çevirmeyi becerebilen okurun "ta kendisi" olamaz mı peki?

altKitap: Kitabınızdaki metinler zaman ve mekan bağımsız metinler. Buradan yola çıkarak, genelde insan ilişkilerinde ve özelde de kadın-erkek ilişkilerinde, yazarın öznelliğini saklı tutacak olursak, "genel"liğe doğru bir yolculuk olduğunu söyleyebilir miyiz?

Ahmet Önel: Elbette. Yine de, bu metinlerin "Doğru Bir Hayatla İlgili Kılavuz" olarak algılanmasını istemem. Önerim iyice karmaşaya dalmaktan, yolu kaybetmekten yana. Kişi kendi seçimini biraz da kendi yaşanmışlıklarından çıkarmalı. Ayrılığı yaşamadan ayrılık acısını anlatmak pek kolay değil örneğin. İnsan ilişkileri büyük ve iddialı bir başlık aslında. Metinler, birer önerme de içermediğine göre, böylesi kapsamlı bir görevciliği kaldıramaz. İlle de bir görevcilikten söz etmek gerekirse; yürek sesine kulak vermekten, insanoğluna biraz daha duyarlı yaklaşmaktan, ama en önemlisi kendimize tuttuğumuz o "dev aynasından" uzak durmayı önermek mümkün olabilir. Yukarıda sözünü ettiğim İkarus'un küçük örneklemeleriyiz her birimiz. Yeryüzüne doğru tepe üstü çakılırken son kez olsun sesimizi duyurma, "ben burdayım" deme çabasındayız. Nafile bir çaba olduğunu bilerek elbette. Herkesin kendi ölçeğinde yaşadığı trajediler başka kulakların, başka gözlerin avcılığında çünkü. Sonuçta bir erkeğin bir kadına -ya da tersi- duyarlı ve anlayışlı yaklaşması bir ayrıcalık değil kanımca. Hayatı kolaylaştıran her şeyi elimizin tersiyle itmek daha kolayımıza gidiyor nedense. Sonuçta sevgimizi dillendiremiyor, başkasının mutluluğunu paylaşamıyoruz. Hayatımızı körelten şey ise, amansız "duyarsızlaşma" çabamız. "Konumlandırmalar" bu duruma suçüstü yapmaya çalışıyor biraz da.

altKitap: "Gri yansımalar…" Kitabınızdaki metinlerinizden söz ederken en sade şekliyle bu tanımı kullanıyorsunuz. Bu tanım bir genellemeden mi kaynaklanıyor yoksa siyahın ve beyazın birbirinde eridiği bir bakış açısından mı?

Ahmet Önel: Yanıtlarımda hayatla ilgili olarak bolca "trajedi" sözcüğü kullandım. Bir kez daha yinelemem gerekirse, benim yaptığım, bu trajediyi "parodik" bir dil kullanarak daha yenilir yutulur bir hale getirme çabası belki de. Güzel olan, coşku taşıyan her ne varsa aldatıcıdır demek istemiyorum tabii. Yine de şöyle bir düşünelim: Kendimizi en hafif, en mutlu hissettiğimiz anlarda bile "sonrasıyla" ilgili bir kaygı taşımaz mıyız? İşte bu yansıma kocaman bir "gri belirsizliktir"

bence. Hiçbir hayat sonuna kadar acı, ya da keyif önermez. Tabii, asıl ve gerçek olan da budur. Küçük ayrıntılar hayatın "sepya" fotoğraflarıdır çünkü. Eski fotoğrafların vaad ettiği o büyük öyküleri göz ardı etmeyelim! Belki de, her birimizin hayatından geriye yalnızca tek bir "gri" fotoğraf kalacak. Bizleri o "anın" anımsattıklarıyla hatırlayacaklar. Öfkeyi, hüznü, heyecan ve sevinçleri o "gri" filtrenin ardından görmeye çalışacağız. Unutmayalım ki, okura yüklediğimiz gizli görevlerden biri de, bu fotoğrafın bizzat onun tarafından renklendirilmesiyle ilgili! Gri yaratıcı, baştan çıkarıcı ve acı vericidir. Yaşamsaldır da ama! Siyaha teslim olmamıştır. Beyaz kadar "masum" olmamak ise düpedüz bir ayrıcalıktır!

altKitap: Kısacık öyküler eksiltmelerle, eğretilemelerle, yoğun göndermelerle kimi zaman şiir gramerine yaklaşan yapısıyla farklı bir dil kullanımını da beraberinde getiriyor. "Konumlandırmalar"daki dil kullanımı üstüne neler söylemek istersiniz?

Ahmet Önel: "Konumlandırmalar"da öykü dilimin dışına çıktığımı sanmıyorum. Yine de, daha kısa, daha "özenli" metinler elbette. İster istemez daha sıkı bir işçilik gerçekleştiriyor, daha tasarruflu bir dil kullanımı gayretiyle "daha yoğun" bir anlatım tutturmaya çalışıyorsunuz. Satır arası okumalar, göndermeler, alegoriler, metaforlar seçtiğiniz dilin doğal sahipleri oluyor. Bu ise, ister istemez metinlere şiirsel bir kimlik yüklüyor. Kısa metin her zaman ürkütücüdür! Okur için de, yazar için de geçerlidir bu. Demek "yetkin" bir yazarsınız ki, meselenizi üç beş satırda dile getiriyorsunuz! Demek "özel" bir okursunuz ki, size sunulan o kısacık metinlerle aslında ne anlatılmak istendiğinin bal gibi farkına varıyorsunuz! "Konumlandırmalar"ın böyle bir kaygısı yok ne güzel ki. Gerçekten söyleyecek sıkı bir cümlem olsaydı bunu kocaman bir romanda dile getirmeyi yeğlerdim. Tıpkı o şakalı cümlede olduğu gibi; okurun da hayli zamanı olmalı ki bu kısa metinleri devirmeyi göze alabiliyor! Hepsi bir yana, hayatın trajiğini "yazının" yazgısıyla buluşturmak doğru değil. Okur İkarus olmak değil, İkarus'un öyküsünü okumak istiyor bence.

altKitap: "Konumlandırmalar"ın sayısal bir kitap olarak yayınlanması isteği nasıl oluştu? Sayısal yayıncılığın fiziksel yayıncılıkla ilişkisi ve bir yazar olarak sizin internetle ilişkiniz konusunda neler söylemek istersiniz?

Ahmet Önel: İki yıl öncesine kadar, şu klasik "redcilerden" biriydim kısacası! Bilgisayara asla bulaşmıyordum ve emektar daktilomla gül gibi geçiniyordum! Sözü uzatmak gereksiz. Bilgisayar ve internet müthiş bir olanak. Şu anda tüm dosyalarım bilgisayara yüklü ve her türlü yazışmayı, haberleşmeyi, dosya/kitap alışverişini net aracılığıyla yapıyorum. Beni bu denli etkileyen bir sistemin çok sayıda okur/yazar tarafından paylaşıldığını biliyorum ayrıca. Sonuçta, fiziksel yayıncılığın biz eskimeye başlayan yazarlar tarafından belirlenen sarsılmaz " kutsallığı" tartışılabilir bir konuma gelmeye başlıyor. Değişimin ve dolaşımın hızına ayak uydurmak bizi daha çok sayıda ve belki de daha yeni okurla buluşturuyor. Tıpkı bir okur olarak, benim de çok sayıda yeni kitap ya da kaynağa "kolayca" ulaşmam gibi. Yine de, nankörlük edip daktiloya reva gördüğüm kaderi kitapla buluşturmayacağım. Sayısal yayıncılığın her türlü nimetinin ötesinde, bir yapıtın kitap formunda "elimize ve gözümüze" dokunması bambaşka bir duygu elbette! Sonuç olarak; "Konumlandırmalar" kendi hayatımdan yola çıkarak günümüz için düşülmüş birer küçük "dipnot" belki de. Bir Fransız eleştirmen, Proust'un dev yapıtı için "yazılmamış bir şiirin" dipnotları tanımını kullanır. Çoğu büyük yapıt için kullanılabilir bu tanım. Sanırım, asıl "marifet" hayatımızı yapıta dönüştürmekle ilgili olmalı. Kendiliğinden akan, şiirini içinde saklayan, coşkusunun paylaşmaya hazır, mutluluk anlarını çoğaltmaya hazırlıklı, sevgiye bedel biçmeyen, aşkı hak eden ve dipnotlara gereksinim duymadan yalnızca kendi gövdesini sunabilen hayatlar, belki de "konumlandırılamayacak" kadar basit, bir o kadar da görkemlidir, kimbilir! Biz yazıya teşne olanlar ne kadar da kıskancız aslında! Sözcüklerin büyüsünde aradığımız şeyin bütün bunlardan başka bir şey olduğunu söylemek mümkün mü yoksa?